

S'Arenal de Mallorca

Publicació independent de
la comarca de S'Arenal.
Edita: Associació de Veï-
nats.
DIRECTOR
Mateu Joan i Florit.
DIPÒSIT LÈGAL
PM 473-80.
Publicitat i subscripcions
Camí Canteres, 132.
Apartat de Correus, 124 -
07600 - S'Arenal de
Mallorca.
Telèfon: 265005.

PUBLICACIÓ INDEPENDENT DE LA COMARCA DE S'ARENAL

ANY V. N. 113

15 DE DESEMBRE DE 1986

PREU 75 PTES.

Editorial

Projectes urbanístics a S'Arenal

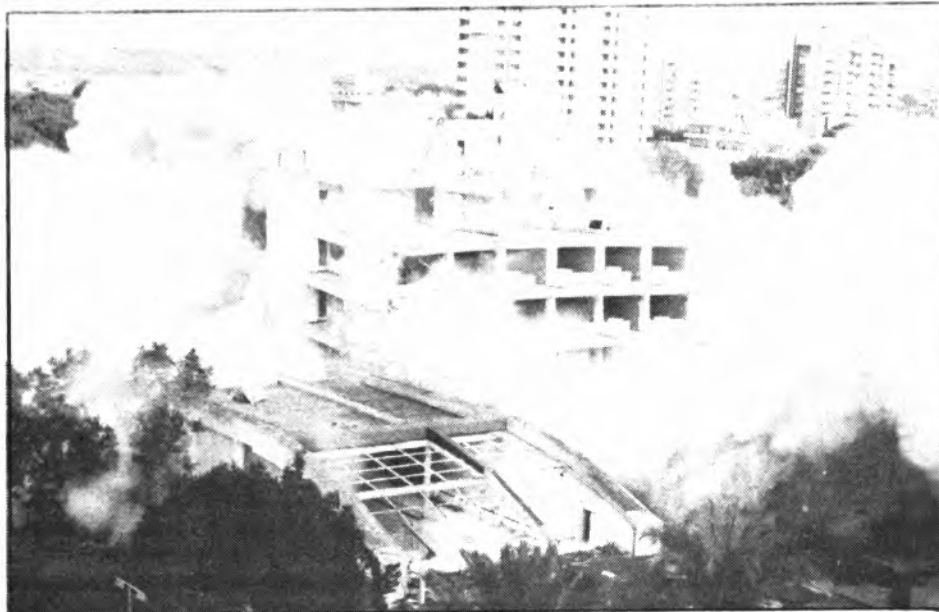
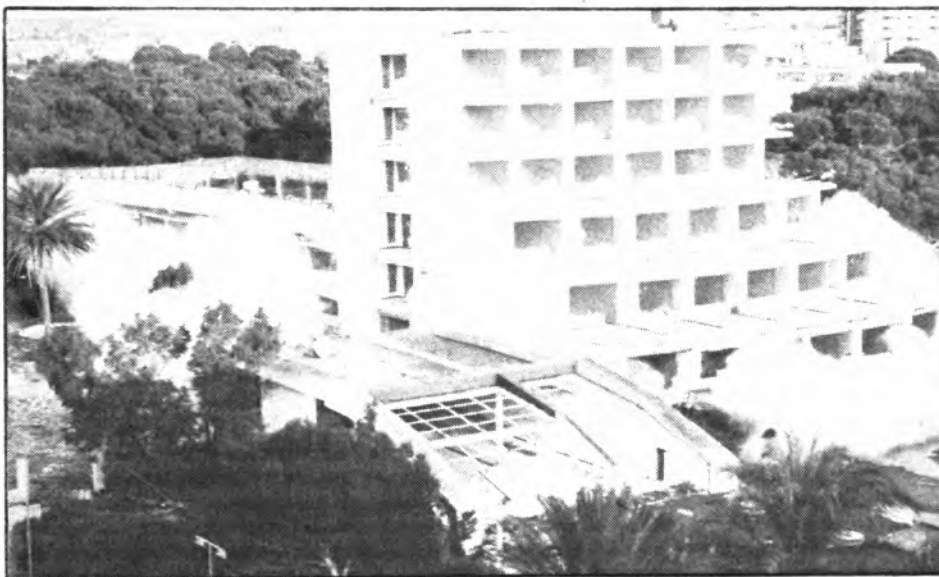
No hi ha cap dubte que el nostre poble creix i prospera en tots els sentits, i si no, repassem les realitzacions urbanístiques dels darrers temps: L'autopista de S'Arenal, parc de bombers, aprovació de la urbanització Son Verí que enllaçarà S'Arenal i Cala Blava donant lloc a Camps Esportius i solars i a equipaments comercials residencials, turístics i socials, a l'Aqua Parc de S'Arenal, un complex del lleure que s'està construint al costat de l'autopista, prop de la depuradora de S'Arenal, esbucament d'hotels com el Cristina on els picapadrers comencen la construcció d'un nou complex hotelier tan bon punt que s'han retirat les escombraries del vell hotel, —els hotels són vells als 25 anys a S'Arenal de Mallorca, o la remodelació total de l'hotel Garonda, etc., etc.

Però això no és tot i els empresaris arenalers continuen amb les seves realitzacions i els seus projectes com un camp de golf i un polígon industrial a S'Arenal, possiblement en Es Castellet o a Son Verí, ben a prop de la nova autopista. Els promotors de tots dos projectes són els mateixos hotelers i

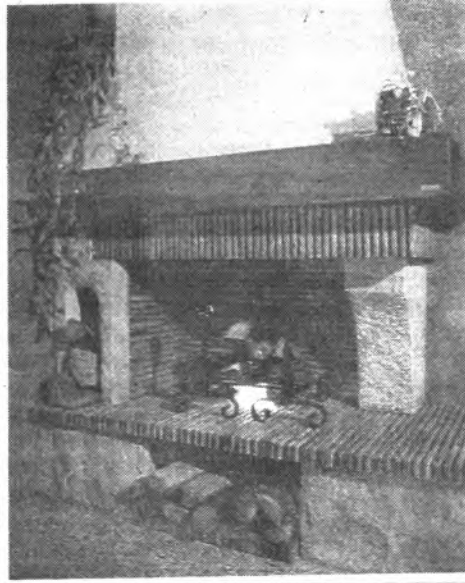
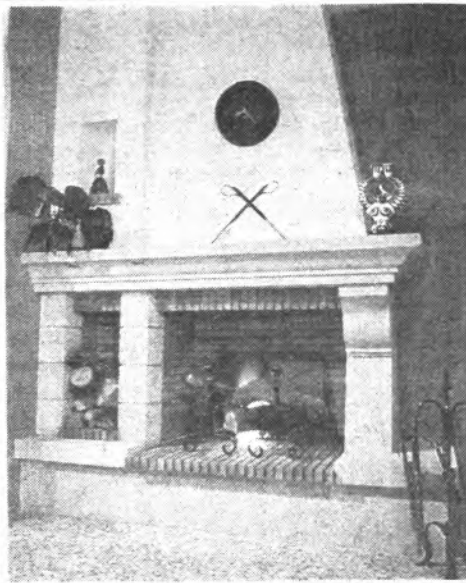
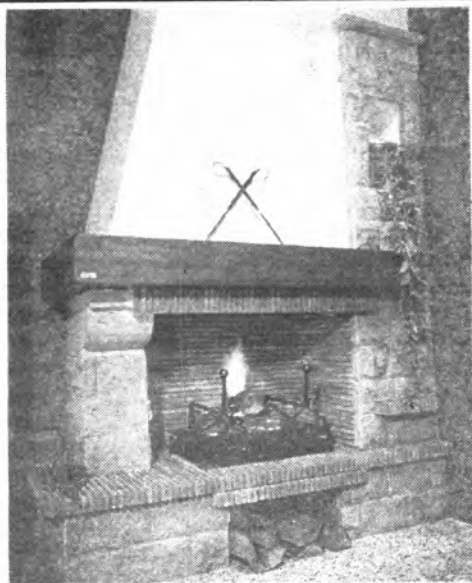
sonen noms com Danià Sastre, Bartomeu Xamena, Miquel Vidal, Pere Canals i Miquel Catany, aquest darrer president del Club Nàutic i empresari de la construcció.

Aquest polígon industrial, ha nascut per iniciativa dels industrials arenalers que des de fa mig any en demanaven un a les entrevistes sortides a S'ARENAL DE MALLORCA. Ascensors Aspe, Gasoses Monserrat, Magatzems Femenies, Prefama i altres, demanaren públicament que se construís aquest polígon a prop de S'Arenal, en contra de les previsions del Pla General de Lluçmajor que el té senyalitzat entre els dos nuclis de població més importants del terme municipal, S'Arenal, amb la seva empenta, ja guanyat aquest polígon que serà recolzat per l'ajuntament de Lluçmajor i pel conseller d'Indústria de la nostra Comunitat, Gaspar Oliver i Mut, que és arenaler i coneix ben de prop la nostra problemàtica.

Els industrials de la comarca interessats en aquest projecte, són pregats de posar-se en contacte amb l'Associació d'Hotelers de S'Arenal, on seran informats degudament.

Dos segons varen ser suficients per convertir l'hotel Cristina de S'Arenal en un caramull d'escombreries aquesta setmana passada.

MATERIAL PER A LA
CONSTRUCCIÓ

DISSABTES DEMATÍ OBERT

BARTOMEU MARI I JOAN

CARRETERA DE MANACOR, 403
TEL.: 24 02 25 - SON FERRIOL

Telèfons útils a S'Arenal

A la part de Ciutat

Ajuntament	727744
Tota casta de desperfectes a la via pública (entre les 13'30 i 15'00)	727643-727644
Bombers	281250-290017
Residència de l'assegurança social	289100
Creu Roja de Ca'n Pastilla	264040
Polícia Nacional	091
Polícia Municipal	092
Polícia Municipal de S'Arenal	490503
La Porciúncula	260002
Tele-Taxi	401414
Radio-Taxi-Platja	255440

A la part de Llucmajor

Ajuntament	660050
Oficina de S'Arenal	264071
Bombers	660756
Polícia Municipal	661767
Guardia Civil	264121
Ràdio Taxi	263080
Parròquia	263265
Aigua potable a domicili	261426
Associació de Veïnats	265005
Grues Sampol	264193
Servici Municipal d'aigües Sosegur	262493

Aquest periòdic surt cada quinze dies. Se pot trobar als quioscos de S'Arenal, Ca'n Pastilla, Es Coll, Son Ferriol i Sant Jordi. Subscriviu-vos-hi

BOLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

Nom

Carrer

Població Tel.

M'interessa una subscripció:

☐ SEMESTRAL 900 Ptes.

Forma de pagament:

☐ Rebut domiciliat a un Banc

Banc Suc.

Compte n.º Titular

☐ Comptat Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al Camí

Canteres, 132, S'Arenal.

El PSM és més que un club

JOAN MIR ⁽¹⁾

Com el Barça. Per això, si fa no fa, hi passen les mateixes coses.

Ara el PSM també té el seu Maradona que se'n vol anar a un altre club abans d'acabar el contracte. I, ves per on, pretén entrenar-se amb la nostra camiseta perquè vol mantenir-se en forma, no fos cosa que en fitxar pel nou equip el facin jugar de titular: un professional responsable s'ha de cuidar en tot moment i curcums-tància.

Els equips regionals com el nostre, ja se sap, vengia pujar jugadors de la cantera, i quan ja comencen a estar foguetats ve el Madrid, és un club tan senyorívol pr dir-li que no! A més a més, i en això no hi ha canvis que valguin, tant si hi ha dictadura com democràcia, el Madrid és l'equip del govern i jugar amb l'equip d'Espanya fa tanta d'il·lusió!

No res, hem dit els altres jugadors de la cantera, haurem de fer una mica més de pressing perquè no se noti que hi ha una baixa a l'equip. "Es una llàstima perquè al Parlament, perdó, a la Lliga, tot i ser modest, el nostre conjunt era el que feia més bon joc; encara que, tot s'ha de dir, el nostre particular Maradona no feia massa l'espés, per bé que és innegable que tocava magníficament la pilota dins l'àrea... o se diu dins la nació?... Del disgust ja no sé que dic!

Tornem a la qüestió; como que hi ha hagut una baixa, ja ho sabeu jovenets amb il·lusions polítiques, vull dir futboleres, al PSM fa bon fer carrera i, si sou llesterrons i feis bonda, per ventura en estar una mica més fetets podreu arribar a jugar amb al Madrid, en Jordi, que s'ocupa dels filijatsges, vos atindrà; au, sense por, que això del nacionalisme, he!, del futbol, només és qüestió d'ètica, vull dir de mobilitat.

També podríem arribar a una altra solució més realista: fer-mos filials del Madrid. Como no se m'havia acudit abans?... Així no mos prendrien més jugadors i mos resultaria més econòmic mantenir l'equip. Però... de cap manera!, els aficionats de la nostra barriada no ho comportarien... no se qué s'han cregut que són: quatre merdacaners carregats d'orgull nacional, perdó, futbolístic; això és lo que són. Amb aquesta intransigència no aconseguiran altra cosa que fer-mos perdre la categoria i després del descens encara tendran barra de fer-se socis del Madrid. Amb aquesta gent no se pot anar enlloc, però si els nostres són així..., qué hem de fer?

Perdonau la tabarra, però es que els que duim dins les venes això de la patria, perdó, dels colors, som uns pesats i sempre explicam les nostres gestes. Per això permeteu-me encara recordar amb nostàlgia una jugada que repetia el nostre ex-company. Quan un dels seus se venia al contrari, mals moments en té tothom, el nostre Maradona particular sempre el driblava per l'ètica exclamant: «Que deu tenir la nostra terra que congria tants de...?» Però no, Damià, la frase, vull dir la jugada, és teva. Acaba-la tu mateix si vols. Fes-ho davant el mirall; els teus companys ja no hi són per escoltar-te.

Bon vent.

⁽¹⁾De l'Executiva del PSM-Esquerre Nacionalista.

L'esquerra nacionalista a la Mallorca d'avui

Certament la situació de l'Esquerra Nacionalista a Mallorca és gairebé sempre delicada. Els anys trenta per l'esclafit de la Guerra Civil. Avui en dia per una manca d'arrelament social, si bé el grau de coneixement de la nostra feina, suposam que de cada dia és més important.

El nostre treball polític quotidià, ens du a analitzar la realitat social per tal de trobar alternatives que ens ajudin a anar transformant la realitat present.

Una de les qüestions que me tenen preocupat és la necessitat de fer anàlisis no dogmàtics i també la urgència de tenir un plantatjament oberts a tota la societat i no sectaris. Aquesta perspectiva és possible a partir d'uns plantatjaments ideològics clars.

Es a partir d'aquestes perspectives quan trobam les característiques de la nostra actuació de cada dia. La lluita pel socialisme i pel nacionalisme no és, entenc jo, un fet que es pugui donar aïllat del compromís amb els problemes que tenim cada dia a la nostra societat. Es per això que la marginació social en tots els seus aspectes, la problemàtica ecològica, l'atur, la lluita contra tot tipus de corrupció, la normalització lingüística i cultural, la drogadicció, l'index de preus de consum, la lluita contra l'excés de burocratització, són els aspectes bàsics que ens preocupen cada dia.

L'espontaneïtat, la denúncia sincera, la voluntat d'exercir en plenitud l'autogovern, el treball constant a les institucions i la presència a les entitats socials i culturals són característiques de la nostra feina. Es precisament a partir d'aquests fets que es pot observar la diferència entre la manera de treballar del Grup Parlamentari Esquerra Nacionalista -PSM i altres grups parlamentaris.

Avui podem manifestar amb satisfacció que Euzkadioko Esquerra en el País Basc, Esquerra Galega a Galícia són grups, que treballen amb el mateix horitzó.

Els plantetjaments teòrics a vegades s'obliden i per ventura, cal rellegir certs plantetjaments de Pi i Margall, Rafael Campalans, els textos dels sindicalistes, socialistes i de l'Esquerra Nacionalista de Mallorca anteriors a la Guerra Civil, i obviament conèixer en profunditat els diferents plantetjaments dels Moviments Socials, culturals i polítics de l'Europa d'avui.

Es a partir d'aquest petit país nostre, que amb amplitud de mires, amb una concepció autocrítica i oberta, obviament no sectària, els que ens sentim nacionalistes d'esquerres, hem de lluitar i reflexionar cada dia respecte a com podem ésser més útils a les classes populars del nostre poble i per enfortir els ideals i les realitats d'una Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera a on la justícia social, la democràcia i l'autogovern siguin una realitat.

Avui per avui he d'afirmar que amb moltes de mancances, amb defectes, ... la tasca política mitjançant el PSM-Esquerre Nacionalista ha estat, pens honestament, vàlida i ha obert perspectives de futur.

Sebastia Serra

Una fuga comentada

Antoni Quintana

És un fenomen natural de tots coneguts que abans de créixer cal fixar-se. Amb les idees de vegades no succeeix el mateix i així per exemple, hi ha ideals que funcionen sense ser producte de la reflexió i n'hi ha d'altres que per conseqüents que siguin són inviables.

El fet que "l'home històric" del nacionalisme d'esquerres s'hagi passat al PSOE fa pensar que aquest personatge considera que el grup en el qual militava fins fa poc no arribarà mai a ser una força significativa. Ha pensat que el nacionalisme era un projecte inviable.

El PSM és un partit arrelat a la part forana i amb escassa presència a Ciutat. Supòs que Ferrà Ponç és conscient que el seu pas al PSOE no modificarà aquesta situació. ¿Per què no s'ha atrevit aquest home —a qui consider un ideòleg— a formular unes bases per a construir un nacionalisme més del dia? ¿Ha tractat de fer-ho i no ha pogut? Deia la premsa que aquest home se dolia del radicalisme del PS de Menorca. Record haver llegit un article seu on deia que per arribar al poder cal moderar-se. ¿Ha estat la impossibilitat de moderar el partit el que l'ha duit a deixar-lo?

Aquesta fuga me fa sentir una mica desemparat. M'irrita que Ferrà Ponç passi al PSOE quan comença a estar molt clar que aquesta partit no és una alternativa de progrés i canvi.

Durant aquests dies s'han llegit diversos comentaris a partir de la fuga de Ferrà Ponç. Sebastia Serra (DM, 30.XI.86) parlava precipitadament d'ecologisme, atur, normalització, drogues, corrupció, ... Me vaig quedar amb la idea que el nacionalisme d'esquerres és un calaix de sastre.

Eberhard Grosske (DM, 2.XII.86) advertia dels perills dels dogmatismes, feia una crida a la unitat de l'esquerra i afegia que l'alliberament nacional no és patrimoni d'un partit. Aquesta darrera afirmació se'm fa di-

fícil d'entendre si es fa des d'un partit estatista. El projecte d'alliberament nacional és exclusiu dels partits nacionalistes i no es tracta d'establir prioritats: fer que aquesta societat sigui més igualitària inclou el legítim dret a autodeterminar-nos.

El comentari més dur a la fuga de Ferrà Ponç venia de Tomeu Vidal (DM, 2.XII.86) que l'acusava de traïdor i arriba a comparar-lo a Yoyes.

Cadascuna d'aquestes opinions, lligada a un grup polític determinat, no ve a aclarir com se pot treballar per aconseguir que els nacionalistes no siguin marginals. Si se té una idea i s'hi creu un està en el legítim dret a tractar de convertir-ne els altres.

Els que observam el món des del territori on hem nascut som conscients que no formam cap majoria i des d'aquest singular punt de vista volem evitar ser ridículs i consideram, per exemple, que el Centenari de la Invasió d'Amèrica du camí de ser una reivindicació de l'antic Imperi. No som massa arrogants i no ens importa aprendre altres idiomes perquè no hi cercam utilitarismes. La comunicació amb els altres és una cosa que depèn més de les voluntats que no pas de les llengües. Sabem interpretar mapes i per això entenem on són Gibraltar i les Maldives, però també sabem on són Ceuta i Melilla. Convé que se mencioni a desterrar la idea que ens veu com a persones que ens agrada "lo nostro" i que "estimam" la nostra llengua. A mi no m'agrada l'ensaimada i disfrut d'escoltar segons quina música britànica. El català no me suggereix cap actitud sentimental sinó que és una llengua que vull utilitzar sempre i amb la mateixa naturalitat que utilitzo avions i motos quan ho he de menester.

Els nacionalistes, encara que de dretes, exigeixen dels grans el respecte que se mereixen com a minoria i això és progressista, això és dissentir de les formes convencionals de pensar.

Tot un seguit d'analfabets polítics a la Casa Blanca

L'home que governa el país més important d'Occident funciona a base de registres impressionistes de la realitat. Reagan va ser enganyat pels partidaris de l'economia de l'oberta, entre ells el mateix Stockman, que li van imbuir una sèrie de teories que el president amb prou feines entenia. Stockman va conèixer Reagan quan li preparava els debats televisius amb Anderson i Carter. Encara no havia estat designat candidat dels republicans a la presidència dels EUA. D'aquells primers contactes Stockman recorda «les actuacions miserables» de l'aviu president.

Segons Stockman, Ronald Reagan és un home-anècdota que va assumir la teoria de l'oferta perquè quadrava amb un descobriment de la seva vida, segons el qual,

un dia va advertir que no era rendible fer més de quatre pel·lícules l'any. Sobrepasar aquest nombre equivalia, als anys cinquanta, a treballar per a la finança pública.

També hi ha consideracions sobre l'estat d'ànim i capacitat presidencial.

«El president continuava fent palets —diu Stockman— amb el seu llapis», mentre al seu voltant els responsables econòmics i de la defensa es barallaven per reduir el pressupost militar. Ara bé, no tot són crítiques a Reagan, que Stockman mai no fa responsable del fracàs i a qui reconeix el mèrit de ser «gairebé l'únic polític washingtonià en actiu, que comprèn —per instint— que la inflació és un fenomen profundament negatiu».

«Analfabets polítics» és la qualifi-

cació que Stockman dona als assessors més directament relacionats amb Reagan, com Don Regan, James Baker, Ed Meese i Michael Deaver.

Els responsables de la defensa són vistos amb especial crueltat: el fanfarró Alexander Haig, secretari d'Estat de l'època i Caspar Weinberger, secretari de Defensa que, segons Stockman, té actuacions «intel·lectualment despreciables» presentant informes al president Reagan com si es tractés del programa televisiu infantil «Barrio Sésamo».

Aquesta repassada d'interioritats i disbarats presenta, però, encesos elogis als durs Barber Conable, actualment número u del Banc Mundial i a Paul Volcker, president de la Reserva Federal, que per Stockman és el millor president de la història de la reserva, perquè ha mostrat «habilitat i valor per a esporgar la inflació de l'economia dels Estats Units i alhora de la mundial».

RESTAURANT BRASILIA

BANQUETS DE BATETJOS, NOCES, PRIMERES COMUNIONS I
FESTES SOCIALS

AVINGUDA DE BARTOMEU RIUTORT, ENTRE BALNEARIS

112

CA'N PASTILLA - TELS.: 26 01 19 - 26 45 63

RESTAURANT DEL SOL

CUINA INTERNACIONAL

CARRER DE MIRAMAR, 3
S'ARENAL DE MALLORCA

Tenís Arenal

SON VERI ☎ 26 31 12 Esport Centre

HEM CONSTRUÏT EL PRIMER SPAK DE S'ARENAL

PISCINA CLIMATITZADA
SOLÀRIUM

HIDROMASSATGE «JACCUSSI»

MASSATGE TERAPÈUTIC I ESPORTIU

CLASSES DE NATACIÓ PER A NINS I ADULTS TOT
L'HIVERN

A PARTIR DE NOVEMBRE SERVEI DE:

Squash-Club

BOWLING Center

- CAFETERIA
- SALÓ SOCIAL
- VESTIDORS

BANCO DE CREDITO BALEAR

DESITJA MOL BONES FESTES I
UN VENTUROS ANY 1987 A
LA GENT D'AQUESTA
COMARCA

OFICINES A:

S'ARENAL

CARRER AMILCAR, 12 -
TELS.: 26 00 42 - 26 13 12

S'ARENAL

MIRAMAR, 25 - TELS.: 26 74 62 - 26 41 12

CA'N PASTILLA

PLAÇA DE PIUS IX, 3 -
TELS.: 26 54 50 - 26 71 60

Visca la senectut

Jor Dipi

Sempre s'ha considerat la recta final de la vida com una edat desagradable —a cops fins i tot menyspreable— que val més ignorar a causa de la decadència física i la proximitat de la mort. Però, a més a més, aquesta actitud de rebuig està fonamentada també en l'enveja de la placidesa dels ancians (relativament infreqüent a la pràctica) i de la sort d'haver viscut tants anys. A aquests motius principals, se n'ha d'afegir altres de secundaris i particulars molt més justificables; però ja els descriuré detalladament en un article que tractarà dels defectes dels individus que pertanyen a l'anomenada tercera edat.

Als països industrialitzats no és moda parir. Les causes són ben sabudes: la gent que té possibilitats de viure bé, les vol aprofitar al màxim; i això no ha d'estranyar ningú: un excés de fills és un sabotatge constant a una vida activa i despreocupada dels progenitors. Les relativament poques peles dels temps de crisi econòmica proporcionen més felicitat (o així es creu majoritàriament) en qualsevol tipus d'esplai o benestar material que en el manteniment de la prole.

Aquesta actitud tan comprensible, egoista i sensata ha produït, òbviament, un notable descens de la natalitat en aquests països fins a arribar, en alguns casos, a l'anomenat «creixement zero», que consisteix que el nombre de naixements és inferior —o igual— al de les defuncions. Naturalment, aquesta tendència causa un constant envelliment de la població; i, com que la vellesa es veu com a negativa, així mateix es considera aquest canvi de la societat. Però, ho repeteixo, aquesta visió és pura ignorància i enveja.

És evident que els vells tenen una sèrie de limitacions físiques progressives (que es poden retardar i minimitzar amb un rigorós ritme d'exercici gimnàstics i esportius complementats amb les dietes alimentàries pertinents) que resten eficàcia a l'execució de determinades tasques. Però, en una societat industrialitzada, robotitzada i informatitzada, les energies físiques per a posar en moviment i mantenir tota la producció són cada vegada menys necessàries. El que compta ara són més els coneixements de l'experiència que l'audàcia juvenil.

Llavors, si ens hi fixem detingudament, no solament no sobren vells, sinó que no manquen joves. Els llocs de treball s'han d'anar reduint gradualment i no caldrà tenir tanta població activa. Simultàniament, la societat guanyarà en maduresa i esperit de conservació. Vindrà una època més tranquil·la, menys visceral, comparable a la vida dels balnearis. I si cada cop queda menys gent, millor; pujarà el nivell de vida dels qui quedin.

Si els avantatges materials i socials de l'envelliment de la població són difícilment discutibles, en canvi, si que admeten debat les conseqüències morals d'aquest envelliment.

Fins ara el jove era un tipus inconformista, radical, revolucionari, noble i ingenu en contraposició als adults, als quals s'atribuïen les qualitats oposades a les que hem enunciat. Això, per primera vegada en uns quants mil·lennis d'història, ja no és així. Aparentment, els joves han envellit el seu caràcter i la seva mentalitat emparant-se en una màscara de «passotisme», la qual no és sinó una adequada resposta al ritme i a l'ètica socio-econòmica i que prové de l'extraordinari sentit de l'adaptació de l'espècie humana; el nou jovent, doncs, constitueix una generació escèptica, conservadora i individualista. I és en aquest aspecte que hi ha l'autèntic triomf de la senectut, la qual ha imposat el seu pragmatisme i conservadorisme al seu «enemic» tradicional. L'aparent «passotisme» de gran part del jovent no és tan pernicios com ens diuen els «conscienciats-progressistes» o els «benestants reaccionaris». Aquesta indiferència, aquest no voler comprometre's en res, aquesta absència d'expectatives col·lectives, no són conseqüència de cap relaxament moral, sinó que en són les causes i aquests deriven directament dels canvis socials i econòmics d'aquests darrers anys.

Si la generació del 68 és filla de l'augment del benestar i dels escrúpols a Occident durant aquella dècada, les generacions «passotes»-conservadores tenen per pares la crisi econòmica —iniciada els anys 70— i els consegüent fracàs psicològic i polític de les revolucions culturals (i contra-culturals —aquí hi ha hagut de tot!).

Els qui van ser «progres» i defensaven —entre altres coses— una ferotge activitat i varietat sexual són ara casats (o formen parelles estables) i viuen de la manera més burgesa possible. Ells són els grans perdedors. Han hagut de renunciar a les seves aspiracions individuals i col·lectives, derrotats pel pes de la realitat i per la seva incapacitat d'assimilar personalment els seus ideals. També ells s'han envellit (físicament i mentalment) adoptant els esquemes de vida tradicionals (tan repugnants i eficaços!). El conservadorisme mental ha triomfat per mèrits propis a totes les edats, i si continua atribuint-se a la vellesa és, més que per res, per costum (motiu molt congruent amb el conservadorisme).

Però encara hi haurà qui no veurà res de bo en aquest canvi; són els mateixos que neguen les excel·lents virtuts dels ancians. No volen comprendre que la suposada pau espiritual dels vells i la seva saviesa empírica han fet bé d'extendre's a totes les edats i tots els continents governant amb prudència i perícia. Qui mana, si no, als EUA, l'URSS o el Vaticà? Els jais! I què me'n dieu, dels joves actuals? Què hi ha de més cobejable que un cos en el seu millor moment combinat amb l'astúcia del gat vell?

Deixem enrera tanta visceralitat —que només porta conflictes desagradables—, filla de la superpoblació i de l'excés de joves, i abandonem-nos a l'harmonia de la ment reposada. Tal com deia aquell anunci de moda: l'arruga és bella!

Política nacional i Jocs Olímpics

MARC-AURELI VILA
Diputat al Parlament. ERC

El fet que hagi estat encarregada la ciutat de Barcelona d'organitzar els Jocs Olímpics del 1992 repercutirà i en grau notable, en el desenvolupament de la política nacional de Catalunya. No ens feia gaire goig que recaigués sobre Barcelona la celebració dels esmentats Jocs; emperò els fets han anat per aquest vial; un vial que ens porta a un ball que tots haurem de ballar. No podem desentendre'ns d'aquesta realitat.

Barcelona i Catalunya conviuen estretament la mateixa vida. No és el cas, per exemple, dels grans estats en els quals els esdeveniments es polaritzen en una localitat quasi totalment. És el cas, per exemple de Toquio respecte el Japó, de Moscou respecte a la URSS, de Los Angeles respecte a Estats Units, de Mèxic capital respecte a Mèxic estat. Els Jocs Olímpics incidiran sobre Barcelona i en tota la vida catalana.

A Madrid, això ho veuen molt clar i faran —ho estan fent!— mans i mànegues per interferir bo i tractant d'espanyolitzar fins el màxim que puguin, els preparatius que duraran sis anys i la celebració dels Jocs Olímpics que duraran uns pocs dies. Només cal veure que els governants espanyols tracten de lligar els Jocs Olímpics de 1992 amb els 500 anys de l'arribada de les naus de Colom a Amèrica i l'inici del colonialisme aniquilador dels pobles d'aquell continent. Així també ho manifestà per televisió el senyor Felipe González amb la integració, segons ell, de la «unidad» espanyola pel casament de Ferran i Isabel. Sembla mentida que un cap de govern conegui tan poc la història. L'Estat espanyol no s'integrà i

encara ho fou per la força de les armes, fins el 1714-1716. Felip V fou el primer monarca de l'Estat espanyol, car abans d'ell no existia aquest Estat.

Estem en el ball i hem de ballar. Cal ésser nacionals pragmàtics i actuar intel·ligentment. Hem de fer per manera que durant els anys de preparació dels Jocs i durant els dies dels Jocs, les actituds nacionals catalanes siguin les orientadores de totes les activitats olímpiques. Des d'ara podem dir que hom farà per manera d'evitar que els catalans de fe independentista puguin ocupar llocs de responsabilitat en l'organització dels Jocs. Només s'acceptaran persones que no comprometin i es sotmetin a les normes i consignes provinents de l'epicentre de l'Estat.

Hem d'aixecar les veles per ta que s'ompleni del vent de la catalanitat i no del vent carpetovetònic. És qüestió d'intel·ligència —no d'esvalots ni estridències que sovint poden ésser provocades per provocadors— i fermesa. Tenim l'obligació ètica de fiscalitzar totes i cada una de les actituds i activitats que comportin els Jocs Olímpics.

Tots hem de tenir una mateixa finalitat: utilitzar aquests anys i aquests Jocs Olímpics per a projectar la realitat catalana a tot el món i fer àmpliament notòria la nostra dependència —una dependència no desitjada ni cercada— a un Estat que no és el nostre.

Cada ambient preparador dels nostres atletes, esportistes i equips olímpics ha d'estar impregnat de la responsabilitat que han de preparar-se a fons per a fer quedar en el lloc més alt possible, l'esport català. Tot sacrifici ha d'estar guiat per la recerca de l'èxit personal, col·lectiu i nacional.

La preparació dels Jocs Olímpics no ha de servir per amagar la situació de dependència política de Catalunya, ans al contrari. Hi haurà gent que del seny en farà mal ús, i aconsellarà a les noves generacions nacionals que restin callades. És possible que autoritats catalanes se sotmetin al poder de l'Estat, i entre aquestes autoritats les que integrin el Comitè organitzador dels Jocs. No creiem que ningú dels qui ens manen i menen, acceptin que en aquest Comitè hi figuri cap nacionalista radical. Els qui formin el Comitè ben segur que seran, de primer, investigats a fons.

Els Jocs Olímpics del 1992 han de servir a la nació catalana a través, principalment, però no únicament, de la seva capital Barcelona.

EL ARENAL. OFICINAS, ALMACEN Y EXPOSICION:
Historiador Diego Zaforteza, 3 - Teléfs. 263772 - 260087

LLUCMAJOR. ALMACEN Y EXPOSICION:
Ronda de Migjorn, s/n. - Teléfono 660701

PALMA DE MALLORCA.
ALMACEN Y EXPOSICION: Pol. Son Castelló (La Victoria)
Gran Via Asima, 1 - Teléfs. 204702 - 204762
ALMACEN: Calle Aragón, 139 - Teléfs. 272356 - 272364

**almacenes
femenías s.a.**

materiales de construcción

Els professionals

MALLORQUÍ!

**ELS TEUS FILLS TENEN
DRET A SER ENSENYATS
EN LA SEVA PROPIA
LLENGUA**

**EXIGEIX ESCOLES EN LA
NOSTRA LLENGUA**

Cosa nostra

Antoni Serra

Antoni Serra

Des que el món és món i jo som viu —m'han fet la prova del carboni i n'he resultat positiu—, he mantingut el criteri que Mallorca, una illa mediterrània geogràficament parlant, no existeix. O, en tot cas, només existeix cada vegada que qualcú hi posa casualment els peus. No és, doncs, una fantasma de reaccions imprevisibles, sinó que aconsegueix acuradament els requisits del relativisme històric. És per això que estic gairebé segur que mossèn Cinto, Jacint Verdaguer per als erudits de la història literària, es va inventar *L'Atlàntida* després d'haver gravitat damunt Mallorca, fenomen que degué produir-se com a conseqüència d'haver-se estat una temporada a Miramar, a ca l'Arxiduc, el foll més sublim de tots els erotòmans (d'abans de la Sida, és clar). Per bé que, en un sentit cronològic, potser no és demostrable això.

¿Què voleu, però? Només la irracionalitat és científica. Sobretot, des d'una terra que tan sols existeix subjectivament, com diria un orgànic del seixanta. Tot ha de ser follia o vel·leïtat lírica.

Els personatges, eterns aspirants a ser tamborers de la sala (i els de vestant moderna, senadors i diputats centrals del regne), són talment espectres fosforescents. O sia: una minoria, cuques de llum estiuencues, i una immensa majoria, focs follets de cementiri turístic. Sublim. Veniu-hi i ho veureu.

I basta ja d'introducció. Punt, i anem a una altra cosa. Baixem, per exemple, a la vida de cada dia, no sigui cosa que comparegui l'indelectible Bradbury i ens esboqui la festa. Passa que, com sap tothom, un individu modern ha de ser amic forçat dels polítics del dia, encara que només sigui per la possibilitat de sentir-se estimulat qualche dia, rebre un premi de consolació, un càrrec honorífic, però ben pagat —cònsol a Siracusa, posem per cas—, i collonades, com diria Pla. Darrerament, però, hem batut tots els rècords en la matèria. Em sembla que tots els habitants intermitents de la terra inexistents ens haurem de fer practicants de la virtut de l'amistat, encara que sigui política. Vull dir que a Palma, la capital d'aquesta terra, hi ha un batlle qui ha nom de **Ramon Aguiló**, abans socialista del PSOE i ara conservador del Partit Únic i Estatal, perquè vuit anys

de cadira edilica —no idíl·lica, si us plau— fan conservar el que sia.

Bé, doncs aquest batlle s'ha inventat un eslògan commemoratiu i de cap manera electoralista —Aguiló dixit—, que diu així: «Cort fa Ciutat». Advertesc els no-iniciats que, a la terra inexistents però certa, Cort ve a ser l'ajuntament, el consistori i, dit això, consignaré que la frase ha aixecat una polseguera en contra, naturalment. Però jo trobo que te raó el batlle.

¡Rellamps si en té! Si no existim, ens han de fer, ¿o no? I només els deixebles del gran pare de la democràcia cristiana instal·lada a la cambra baixa de l'estat, com un bon déu totpoderós, tenen poder per a la creació. Són obediències, de manera que el dia que feia sis el pare **Fèlix Pons** va dir: «¡Sien fets els mallorquins!» i Cort, per la part que li tocava, es va posar a fer Ciutat. És senzillíssim (Li'n recoman la fórmula a **Ricard Pérez Casado**, la mar de bé). Ara ja tenim existència, som feliços, n'estam agraïts i menjam pa amb oli i olives trencades, amb una miqueta de pols perquè les excavadores i les obres no perdonen ningú. No és estrany, doncs, que sia un enamorat de la política contemporània.

Estam fent ciutat. I a més, allò tan complicat de *cogito ergo sum* ha tingut a la fi una traducció moderna, asenyada, més realista: hi ha el PSOE, doncs som una realitat tangible. El batlle Aguiló ho ha posat en pràctica.

I dic jo que, així, amb el temps, ara que ja som, possiblement sortiran a escena tots els personatges que encara han de fer la història: un **Ramon Llull**, tal volta, encara que ens sorti fotut el bon jan de **Racionero** davant el somriure cándid de la **Rahola**; o, qui sap si un dels pares de la llengua catalana, **Marià Aguiló**. No ho sé. Millor que no avancem esdeveniments. De moment, deixem que Cort faci Ciutat.

Mentrestant, els valencians i principatins (**Teodor Llorente** i **Pompeu Fabra** inclosos) que vulguin emprar els ràpids, moderns i informatitzats serveis de correus per a relacionar-se amb la nova Brasília mediterrània, que ho facin en aquesta adreça: Cort, avinguda Futura, districte Avenir, nació Apuntdeser. I que tenguin un poc de paciència, que Cort no més té a mig fer Ciutat. Al cap i a la fi, **Iavé** va haver de menester una setmana rodona per a fer la pardalada d'aquest món tan ranci i arrugat. *Laus deo*.

L'única fidelitat del Beat Ramon Llull

Pere Llabrés i Martorell

És fàcil repetir tòpics quan parlem de la figura màxima de la història mallorquina, sobretot quan som a les portes de la celebració de la festa anual, una festa ficada de fa pocs anys en el ritme del curs acadèmic, i que l'any passat començà a celebrar, com a patronal, la Universitat Balear.

Voldria subratllar un aspecte ben significatiu de la personalitat de Llull: la seva independència. És un Doctor escolàstic del tot singular: il·luminat i Arcangèlic l'anomenaren els seus fervents deixebles, per allò que just de Déu, i no de cap escola, havia rebut la seva Art a Randa. Passà la vida trescant de ponent fins a llevant, febrils de curoles i projectes, incansable en viatges per terra i per mar, fins passats el vuitanta anys. Res no l'aturà, però res el fermà; res d'aquest món, s'entén.

Des de la seva conversió, es va comprometre amb l'empresa de ser

portaveu de l'Evangeli, davant els infels, i també davant els seus concitadans de la Cristiandat medieval.

Cercà influències per als seus plans, s'adreçà als papes i al Concili, a prínceps i a Capítols Generals de dominics i franciscans; però res no el pogué decantar cap a una obediència "terrena". Va ser laic, membre simple del poble de Déu, fins a la fi. Tercerament de Sant Francesc, de qui va copsar l'esperit místic i missioner potser amb més encert, però no es va lligar al seu Orde primer del Menors. Tingué simpaties pels moviments espirituals que travessaven l'època com un riu d'aigües fecundants de vida, que feien trontollar els fonaments dels qui romanien instal·lats en els palaus. Però mai no es va fer "espiritual" en el sentit sectari de la paraula. Lloà l'Orde naixent i prest sufragat dels Apòstols, però no s'hi arrel·lerà perquè a ell li bastava repetir una altra vegada, i pertot arreu, que l'Església havia de retornar al fervor martinal,

testimonial, dels primers deixebles de Jesús. Va saber surar per damunt de les onades polítiques i dels corrents religiosos del seu temps. Demanà el favor dels reis per a la seva tasca, que ell veia urgent i necessària per retenir una Cristiandat que s'esquerdava, però mai no els afalagà vanament com ell mateix retreia als joglars i cortesans. Els esperonà a fer el bé i retratà els seus vicis a les planes dels seus llibres. Fou obediència a l'autoritat de papes i bisbes, però ficà el dit dins la nafra de la corrupció eclesiàstica. Res no li llevà la llibertat dels fills de Déu.

Per això romangué molt tot sol. És una figura única dins el panorama medieval. Restà tot sol però restà fidel. La seva única fidelitat va ser l'Amat, el seu Evangeli, net i llampant, sense glosses, com deien contemporanis seus. No va servir dos amos: només en tingué un, el qui omplí de llum el seu enteniment i de calor el seu cor, d'un amor únic tota la seva vida.

La trevessada del desert

Es que els republicans, catalans i espanyols, estem, com diu l'expressió política, "travessant el desert"?

Un amic català ens escriu: "Quan jo parlo de la República amb militants socialistes, tots diuen que no poden enemistar-se amb els militars que continuen fent-los por. Els militars són l'herència de Franco a l'enxema que el propi rei".

D'altres fonts se'ns diu que sens dubte els republicans estem en una "travessada del desert". Hi ha el silenci, el desert al voltant de tots veu republicana. És evidentment una situació, per cert molt prolongada, derivada directament dels temps dits "del franquisme" i que la comèdita "democràtica" no ha esbandit.

Tota "travessada del desert" política suposa una fi, un oasi on la travessada s'acabarà. L'experiència d'altres "travessades" ens mostra que no és inútil, oh no! clamar en el desert. La llavor sembrada donarà un dia el seu fruit.

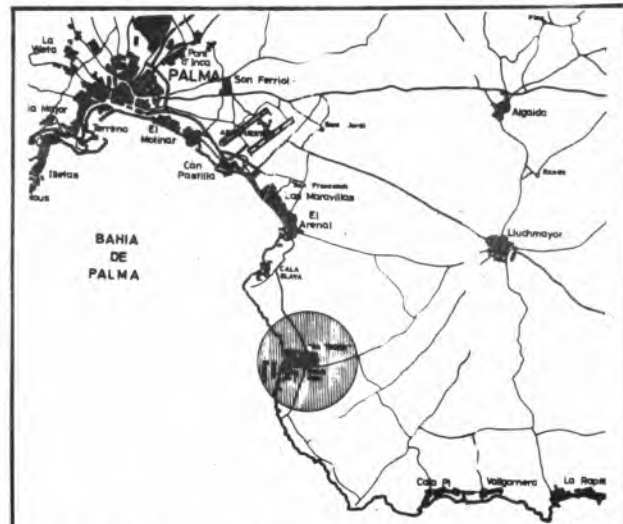
Com veiem avui dia la situació? Hi ha tot un món polític, amb uns dirigents, socialistes o nacionalistes bascs i catalans, que arriben als llocs de pretesa direcció del govern del país i no gosen, no és

llur "programa", plantar cara al franquisme dominador.

Tots creuen haver "perdut la guerra" i actuen com a "vençuts". Ho són, ja que ho veuen així. No veiem possible que ells, "vençuts" per principi,

"guanyin la guerra". Però també creiem que, éssent el món com és, un dia, demà o més llunyà, els "vençuts" la perdin, la guerra pretesament guanyada.

Un dia el poble se'n adonarà. La travessada del desert s'acabarà.

URBANITZACIÓ SA TORRE

Sortida prolongació autopista.

A la carretera de S'Arenal al Cap Blanc quilòmetre 7'50.

Venda de solars d'avora la mar.

Visites: cada dia manco els dimecres.

SUPER ALIBÉ

Alimentació i Begudes
Xarcuteria - Perfumeria -
Material per a la neteja.

Carrer
Joaquim Verdaguer, 13
Tel. 263610 -
S'Arenal de Mallorca.

FOTO-CINE-ESTUDI

Kamal

riu Centre

Fotocopies a l'acte.
Reportatges foto-cine.
Carnets color.
Industrial
Publicitària.
Material fotogràfic.
Servei de revelat
per a l'aficionat.
Camí de les Meravelles.

Tel. 269416
S'ARENAL DE
MALLORCA

FORN CA'N DAMIÀ

Tota classe de pans i de pastissos
Plaça dels Nins, cantonada carr. Militar.

Avinguda Son Rigo, 5.
SUPERARENAL, carrer Tokio, s/n.
Telèfon: 260551 - S'ARENAL DE MALLORCA.

JOIERIA RELLOTGERIA

riu CHISUN

Centre

Tel. 269815

ESCOLA D'INFANTS.

"S'auellet"

GUARDERIA

C/ SANT CRISTÒFOL, 55
S'ARENAL. TEL. 267315

CHINA RESTAURANT

ORIENTAL

C/Joaquín Verdaguer, 12
Arenal Tel. 26 67 21

Bústia

NO A LES CELEBRACIONS COLONIALISTES:
NI 12 D'OCTUBRE NI "V CENTENARIO"

Adhesió

Manuel Suárez. Professor d'EGB

Com a professional de l'ensenyament, vull manifestar la meua adhesió a l'article publicat per Joan Rubio titulat "Taula Rodona", on reclamava ensenyament en català pels seus fills.

Molt encertadament, el company treu el record dels avant-passats, que foren els creadors de la nostra cultura i la nostra llengua. Ells ens feren diferents a les altres comunitats i aquí hi ha la nostra riquesa. Ara, des del, en mala hora fet, Decret de Nova Planta, s'està lluitant continuament per fer-nos perdre tota la nostra identitat i, actualment, fet encara més greu, aquesta lluita es produeix dins la nostra Comunitat Autònoma.

Es necessari prendre consciència de la recuperació del nostre idioma i de la nostra cultura autòctona perquè l'estan suplantant amb fórmules inventades per pseudolingüistes i aquests culturitzadors "folkloristes". La cultura no és una exhibició que es fa un parell de dies a l'any vestint de forma diferent, la cultura s'ha de viure, s'ha de sentir dins les entranyes i s'ha d'estimar.

I qui parla de cultura parla de llengua.

Ja ho va dir el poeta:

"Poble que sa llengua cobra,
se recobra a sí mateix".

Dins les escoles s'ha de començar la feina.

Per això jo reclam un ensenyament en català pels nostres fills.

En parlar de mi no ric

Joanat a l'Onso - Portula

Darrerament, i degut a un referèndum que s'ha fet a Califòrnia per declarar l'anglès llengua oficial, han estat molts els escrits i comentaris criticant fortament aquesta decisió d'un estat dels Estats Units.

Totes les crítiques han destacat un punt: és un absurd voler imposar una llengua per decret i que això va ben a les clares contra els castellano-parlants. Molt bé, ja tenim la Seu plena d'ous!

¿S'han aturat a pensar els qui critiquen aquest referèndum que amb aquesta postura no fan més que donar la raó als qui defensam la nostra llengua? Es ben segur que no, perquè això seria tirar-se pedres damunt el seu terrat.

¿O és que el castellà, durant dos-cents anys, no ha fet el mateix que volen fer els ianquis en anglès? Es a dir, durant dos-cents anys el Castellano ha estat i és la llengua oficial -per decret- de l'Estat Espanyol, en total perjudici de les altres llengües de la Península, com el Gallec, el Basc i la nostra pròpia llengua, el Català; perquè avui en dia encara es sent dir allò de "hableme en castellano". ¿No és això igual d'absurd, igual d'atemptat i de menyspreu a una cultura? a un poble? com diuen ara els defensors del castellà.

¿O és que aquests senyors que ara s'escandalitzen perquè el castellà serà una llengua de segona davant l'anglès, a Califòrnia, no s'han aturat a pensar que abans el mateix castellà ha fet el mateix amb les llengües de les nacionalitats que formen l'Estat Espanyol? No s'han aturat a pensar que a Califòrnia almanco han fet un referèndum, però aquí varen ser les tropes de Felip V, amb la força de les armes, que imposaren el castellà, a un lloc on la majoria l'ignorava.

Per favor, un poc més de serietat i no mostrar els peus, ja que lo que s'ha escrit arran d'aquesta polèmica californiana per mor de la llengua, ve a ser el titular d'aquest escrit "EN PARLAR DE MI NO RIC". Això és el que els passa als defensors de la "llengua del imperio".

No ens deixem ensarronar

Saben que en la cultura s'hi troben implícites les tradicions més genuïnes, les quals comprenen unes singularitats específiques, sobretot en una cosa tan natural i tan pròpia de tots els pobles com és el dret a determinar les seves festes, sense imposicions foranes. Vet aquí, però, que vénen els senyors de Madrid —no en caldria d'altra!— i diuen que res de tradicions. Ens arrabassen les nostres festes ancestrals i ens imposen per decret, com sempre, les seves festes espúries, sense cap mena de tradició entre nosaltres. I nosaltres, sempre tan pactistes, perquè han arribat a fer-nos creure que els catalans som, de mena, gent de pau, vinga, callem!

No ens deixem ensarronar més. No ens deixem arrabassar Sant Esteve ni cap altra festa nostra. No els deixem continuar amb el desgavell del calendari iniciat pels governs de Suárez i continuat pels socialistes. Encara que a algú li pugui semblar que això de les festes és poca cosa perquè ens hàgim de moure, si ens ho mirem com cal veurem que no ho és pas, de poca cosa, perquè ells saben que si transgim en allò que és poc també cedirem en les coses més importants i d'això a no saber quins són els drets de la nació catalana tan sols hi ha una petita passa: continuar cedint, anar renunciant.

Defensem, doncs, avui i sempre, les nostres festes, perquè són ben nostres i perquè formen una part irrenunciable del nostre llegat cultural i de la nostra manera de ser. Ricard Jové i Hortone-
da (Barcelona).

Estrangers

De la darrera sentència de l'audiència territorial de València, que anul·la l'acord de fer-se les classes en català, l'única conclusió que en podem treure és que nosaltres som estrangers al nostre país. Aquesta sentència dona la raó a l'Alternativa Universitària, en la qual s'integren els més ultradretans i franquistes de tot València i la qual diu que es marginen els castellano-parlants. Ara resulta que després de dos-cents setanta-quatre anys d'ocupació i repressió, en què la nostra cultura i la nostra llengua han estat aixalades i rebutjades per l'imperialisme castellà, som nosaltres els qui marginem els castellano-parlants perquè volem emprar legalment la nostra llengua. Han girat la truita i som reconeguts com a estrangers al nostre país. Antoni Simó i Mulet (Gata, Marina Alta).

Normalització lingüística dels immigrants

La senyora Aina Moll, en tota la mitja pàgina de l'AVUI del 22 de novembre, ni esmenta el llarg milió d'immigrants que no parlen català; però la normalització porta aquest róssec. Hi he tingut dues entrevistes i m'he convençut que no vol tocar aquest gran problema. Per conscienciar-los eficientment, li he proposat d'editar deu mil cartells de cada un dels eslògans següents (més d'altres) i afixar-los a cartelleres, metro, bars (principalment), camps d'esports. No hi ha cap frase ofensiva i diuen veritats indefugibles: «Parleu en català a tothom; si l'interlocutor és transeünt o estranger, totes les nostres atencions: sabem català i castellà, però a Catalunya el català és el nostre idioma». «Són catalans els nascuts a Catalunya, els casats amb català o catalana, els qui hi resideixen deu anys: la seva llengua és el català». Per als fills dels immigrants: «Els vostres pares han vingut a Catalunya per guanyar-s'hi el pa: hi són fermament arrelats; ensenyeu-los el català, llengua de tots». No crec que el pressupost ultrapassi deu o quinze milions. Cursos de català, n'organitzen Generalitat, Diputacions, Ajuntaments, centres culturals, etc. La normalització dels comerços la promou Omnium Cultural. Els diners que administra la direcció general, dels quals hem llegit un projecte de cinquanta milions, són per a l'àmplia normalització lingüística de Catalunya! Pere Pellicer i Canal, llicenciat en filologia catalana (Barcelona).

IMMIGRANT!
ELS TEUS FILLS SON TAN
MALLORQUINS COM ELS
FILLS DELS
MALLORQUINS
EXIGEIX ESCOLES
CATALANES AL TEU BARRI

"la Caixa"

CAIXA DE PENSIONS

VOS DESITJA
BONES FESTES I MILLOR
ANY NOU

271 S'ARENAL

PLAÇA DE LA REINA MARIA CRISTINA, 12 B - TEL.: 26 82 02

984 PLATJA DE S'ARENAL

CARRER DE MIRAMAR, 8 - TEL.: 28 82 02

052 LLUCMAJOR

PLAÇA D'ESPANYA, 12 - TEL.: 66 00 57

149 SAN JORDI

CARRER DE SANT JORDI, 55 - TEL.: 26 70 28

948 CA'N PASTILLA

CARRER DE BARTOMEU RIUTORT, 12 - TEL.: 26 89 18

773 COLL D'EN RABASSA

CARRER DEL CARDENAL ROSSELL, 54 - 56 - TEL.: 26 95 11

El MEC i la Normalització Lingüística

La Llei de Normalització Lingüística a les Balears sembla que va topant amb nous entrebancs. La negociació de la Llei entre representants de la Conselleria d'Educació i Ciència i el Ministeri d'Educació i Ciència ha quedat sobre la taula degut a la reestructuració del Ministeri, el qual hores d'ara no compta amb un responsable qualificat.

L'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes a COU i tercer curs

del segon grau de FP, tampoc serà possible aquest any acadèmic. Ja no en parlem de l'ensenyament en català, aquest està ajornat indefinidament. Els professors de català també es veuen afectats per aquesta falta de pronunciament per part de l'Administració central de l'Estat, així com la prevista inclusió de diferents assignatures en àrees de geografia i història i en els Plans d'Educació per a Adults i d'Educació Especial.

VI Trobada de Bandes de Música a Felanitx

El passat 14 de desembre hi va haver la VI Trobada de Bandes de Música a Felanitx, coincidint amb el centenari de la proclamació de Felanitx com a Ciutat. Hi assistiren vint-i-dues bandes d'arreu de Ma-

llorca, la Banda Militar i la banda de la Comunitat Evangèlica, les quals interpretaren conjuntament "La Balanguera" i l'"Himno Nacional" a l'església de la vila.

Presentació del curs "Proa a l'any 92"

Les instal·lacions del Reial Club Nàutic de Palma, serviren de marc a la presentació oficial del curs "Proa a l'any 92", patrocinat pel Consell Insular de Mallorca, curs inserit dins el programa "Vela Balear 92".

Aquest curs és el cinquè que fa el CIM de les mateixes característiques, les dues darreres edicions es feren amb el nom de "Escola a la Mar" al Club Nàutic de S'Arenal. Les dues primeres edicions s'anomenaren "Catavent" i es varen fer a l'escola de vela Calanova.

El pressupost de "Proa a l'any 92" arriba als cinc

milions de pessetes. De moment ja es compta amb la inscripció de dotze col·legis amb un total de tres-cents possibles participants. S'espera que la xifra total d'aquests arribi als set-cents.

Jeroni Albertí, president del CIM, va fer la presentació del curs i parlà de la vela i del 92, afirmant que "estam capacitats per aconseguir medalles, ja que comptam amb molt bones badius, instal·lacions i els clubs nàutics obrin les portes per a això. Carles Ferret, president del RCN de Palma, també es va manifestar en aquest sentit.

Reclamen que es lliurin Ceuta i Melilla al Marroc

Rabat/Efe
Una associació cultural marroquina demana ahir al govern espanyol que estableixi negociaci-

ons amb Rabat per a preparar el lliurament de Ceuta, Melilla i les illes del voltant al Marroc. L'associació Cruïlla Magreb Àrab afirmà en un comunicat que se solidaritza amb els germans marroquins de Melilla en el seu just combat per defensar els seus drets i els drets de tot el poble.

El CIM compra la finca de Cuber

El ple del Consell Insular de Mallorca va acordar per unanimitat la compra de la finca de Cuber, situada en el terme municipal d'Escorca i propietat del Bisbat de Mallorca a través de la Fundació Antoni Magraner. La finca té una superfície de vint hectàrees.

El CIM va acordar tam-

bé l'edició d'un llibre de caràcter institucional, "El Rey y Mallorca", del qual se n'editaran uns tres mil exemplars en diverses llengües: català, castellà, anglès i alemany. L'inversió és de sis milions de pessetes, es dedicarà a contar així com han anat els onze anys d'estància a Mallorca.

Els títols universitaris podran ser bilingües

Madrid/Efe
Les universitats situades en comunitats autònomes amb llengua oficial pròpia, diferent de l'oficial de l'Estat espanyol, podran expedir els títols de text bilingües, en castellà i en la llengua oficial de la comunitat autònoma corresponent, segons un projecte de decret.

Aquest projecte, sobre obtenció, expedició i homologació de títols universitaris, que ha estat aprovat

aquesta setmana pel consell d'universitats, serà sotmès pròximament a la consideració del Consell de l'Estat. Segons el projecte, seran títols acadèmics universitaris oficials els que siguin establerts amb aquest caràcter pel govern, que seran expedits en nom del rei pel rector de la universitat. Fins ara eren expedits pel ministre d'Educació en nom del rei. Aquests títols tindran validesa en tot el territori espanyol.

**JOIERIA
RELOTJERIA
MARINA**

CARRER SALUT, 21 - TEL: 26 24 15 -
S'ARENAL DE MALLORCA

Reparació de vídeos de totes les marques, d'equips d'alta fidelitat, de TV color, antenes col·lectives i so professional

ELECTRONICA EL GAUCHO

CARRER MALLORCA, 2 - TEL: 26 34 23
S'ARENAL DE MALLORCA

CONSULTORI VETERINARI

De dilluns a divendres,
de 16'30 a 20'30.
Exèrcit Espanyol, 23.
Tels. 267664-490242.
S'Arenal de Mallorca.

**lubricantes
FINA**

AGENT DISTRIBUIDOR

**AGUSTI FONT I
MARIA**

CARRER DUC DE RUBI, 5
TEL: 41 73 65 - SON FERRIOL

**SERVICI DE
NEUMATICS
MICHELIN
SON FERRIOL**

AVINGUDA DEL CID,
CANTONADA DUC DE
RUBI - TEL: 413155
SON FERRIOL

**IMPREMTA
GraficArt**

Tipografia Offset

SANT CRISTÓFOL, 116
TEL: 26 89 64
S'ARENAL DE MALLORCA

Garrida i galatzona
com poques
i amb
molt bon cor
és Na Iolanda,
de
S'Arenal
que s'ha oferit
per fer
de Santa Claus
a un centre benèfic
de la Comarca
per aquestes festes
de Nadal,
i alegrar d'aquesta
manera a la
concurrència.
Nosaltres
volíem posar
a
S'Arenal de Mallorca,
una foto
que se va fer
a Ca'n Kamal
pel carnet de conduir,
però com que havia
quedat molt lletja,
hi hem posat
aquesta fotografia
que se va fer
durant l'estiu,
un dia que anava a
mirar tios en pilotes,
a una de les nostres
platges.

El tabac i la promiscuïtat sexual augmenten el risc de tenir càncer d'úter

Barcelona / S.M.

El tabac, els nous costums sexuals i l'augment de la promiscuïtat contribueixen a créixer el risc de tenir un càncer d'úter. Els diagnòstics d'aquesta malaltia han quedat obsolets i requereixen una nova formulació que els adapti a la nova realitat que conformen els canvis de comportament social. Aquest ser un dels aspectes de què s'ocuparà el tretzè simposi internacional sobre carcinoma d'endometri i assumptes controvertits a l'oncologia ginecològica que ha estat organitzat per l'Institut Dexeus de Barcelona. Del 27 al 29 d'aquest mes, nombrosos especialistes de l'Estat i de l'estranger —com ara els doctors Michel Royu, del Canadà; Louis Burke, de Harvard; o Edgardo Yordan, de Chicago— debateran les qüestions que preocupen més actualment.

Els especialistes, quan parlen del càncer del coll de l'úter, donen una recepta molt clara com a prevenció gairebé infal·lible: «Si una dona es fa una revisió ginecològica anual, no fuma i la seva parella fa servir preservatius té molt poques possibilitats de tenir un càncer al coll uteri».

El control ginecològic rutinari permet un diagnòstic i un tractament precoç dels tumors cancerígens i impedeix l'evolució de la malaltia. Així, per tal de prevenir el càncer de coll uteri, els metges recomanen la revisió anual i l'ús del preservatiu quan es tenen relacions sexuals amb algú que no sigui la parella habitual o quan es tenen sospites de la promiscuïtat de la pròpia parella. Als Estats Units, s'advertix ja als joves de la necessitat d'utilitzar un mètode de barrera per a evitar el risc de càncer si tenen una vida sexual promiscua. El perill de càncer al coll de l'úter és molt alt en dues circumstàncies: quan les primeres relacions sexuals es tenen aviat, entre els catorze i els disset anys, i durant el primer embaràs.

Alguns especialistes opinen que el càncer de coll uteri té un origen víric, encara que altres, com el mateix Dexeus, no hi estan d'acord.

El càncer de cos de l'úter (endomètric) és també una de les qüestions més controvertides de l'oncologia ginecològica. Tot i que, en aquest cas, la malaltia no es detecta amb una revisió ginecològica normal, el càncer endomètric acostuma a ser detectat en la seva prime-

ra fase en un 80 per cent dels casos, ja que les pèrdues de sang anòmales són un avís inequívoc que permeten una actuació immediata. Les dones postmenopàusiques són les més afectades pel càncer endo-

mètric, i l'augment detectat fa poc en dones més joves pot ser degut als canvis metabòlics que generen les noves condicions de vida. Tanmateix, no es poden fer afirmacions concretes.

SNOOPY

S'Arenal

Preparacions per a la festa del "Papa Noel" i l'arribada dels Reis Mags

El 25 de desembre se celebrarà la gran festa del Papa Noel, pensada especialment per als turistes hivernecs de S'Arenal.

Així mateix, l'arribada dels Reis Mags a S'Arenal comptarà també amb la col·laboració especial d'"Un hivern a Mallorca". Les festes de Sant Antoni, Sant Sebastià i Carnaval, també s'inclouran en aquesta campanya. El tancament de la campanya serà el dia 4 d'abril, amb la proclamació de "Miss Playa de Palma".

COMERCIAL *Ruiz*

Exposició de mobles - Objectes de regal - Decoració.
Carrer Gaspar Rul·lan, 20 (davant l'Ambulatori)

Material elèctric - So - Imatge - Vídeo Club
Botànic Germà Bianor, 22. Tel. 266588.
S'Arenal de Mallorca.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SERVEI D'EDUCACIÓ SANITÀRIA

A MERCAPALMA

JORDI SABATER, S.A.
ALIMENTACIÓ
NAU III
TELS: 26 69 52 - 26 37 98

HOTELERIA - RESTAURACIÓ - BARS - BARBACOES - DETALLISTES - COMUNITATS

OLIVES:

MANZANILLA 1º	120.- PTES. KG.
MANZANILLA 2º	100.- PTES. KG.
MANZANILLA 3º	85.- PTES. KG.
MORADES	100.- PTES. KG.
TREMPADES	100.- PTES. KG.
TREMPADES VERDIAL	100.- PTES. KG.
NEGRES MALLORCA	100.- PTES. KG.

VENDA

A L'ENGRÓS, GARRAFES DE 10 KGS.
(EN BARRILS DE 160 KGS. CONSULTI PREUS)
LA MAJOR EXPOSICIÓ D'OLIVES A MALLORCA
¡¡ESPEREM LA SEVA VISITA, SE CONVENCERÀ!!

Josep Suárez, membre de Justícia i Pau

"La presó no és rehabilitadora sinó embrutidora pels reclosos"

Josep Suárez i Ferrer, membre de Justícia i Pau des de la seva fundació a Mallorca, ara fa sis anys, ens comenta el seu treball a la presó de Palma.

—Quan començàreu la vostra labor al centre penitenciari?

—A principis d'aquest any, a rel dels problemes suscitats a la presó i degut a que els familiars d'alguns presos demanaren la nostra ajuda; aleshores ens posàrem en contacte amb el director i aconseguírem el permís per entrar al centre penitenciari.

—Quina és la labor que realitza Justícia i Pau?

—Al principi no teníem massa clar quina tasca hi podríem fer i varen haver de passar un parell de mesos per a situar-nos un poc. Ens topàvem sobretot amb dues dificultats: les traves burocràtiques, i les condicions dels interns. Davant aquest panorama ens preguntàrem què podríem fer...

—I què féreu?

—Vaig començar per presentar als al·lots (treballam a la part de menors) algun muntatge audio-visual, però, degut al nivell intel·lectual dels reclosos, vaig cercar un mètode que fos més vàlid i muntàrem un curs de dibuix i pintura; amb el parell de me-

sos que duim funcionant es pot dir que s'han aconseguit uns resultats extraordinaris, fins el punt que un del alumnes ha obtingut una beca per a anar a Arts i Oficis.

—Qui subvenciona aquest curs? El mateix centre?

—No; el centre a través del Director ens dona tota classe de facilitats, però la part econòmica l'hem haguda de resoldre per un altre costat. El Consell Insular ens ha concedit 100.000 pts. amb les quals hem pogut comprar cavallets, teles, pintures i pinzells.

—Cada quin temps anau a la presó?

—Com a compromís, els dilluns i dijous capvespres, de les 17 h. a les 19 h.

—Com es veuen des de Justícia i Pau les condicions de la presó de Palma?

—Podríem distingir dos aspectes; l'estructura, és bastant deficient; l'edifici és del temps de l'antic règim i fou construït com es feien les vivendes socials, amb pressuposts escassos i materials dolents; és un lloc amb un mínim de condicions on es té la gent emmagatzemada, hi ha 400 persones quan la capacitat de l'edifici és bastant inferior; respecte a l'atenció als reclusos hi ha una des-

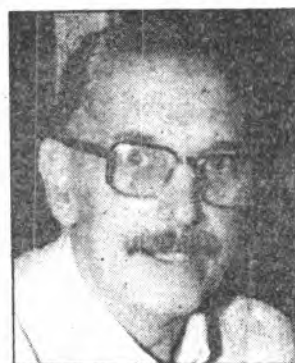
proporció entre l'equip assessor (Director, assistents, psicòleg, etc.) i el nombre de presos; són massa.

—Els mateixos presos editen una revista. Com va néixer la idea?

—Ja començà abans que nosaltres anàssim per allà. Fa uns dos anys s'havia editat un primer número, que per cert fou bastant crític; supòs que el director d'abans degué pensar que donar lliure expressió a la gent era bastant perillós i la revista quedà paralitzada. Quan nosaltres hi entràrem, començàrem a fer una petita revista, amb la mestra i en sortiren dos números; nosaltres plantejàrem fer una revista més ben feta, amb un format més gros, trobàrem el recolzament del director i ja n'han sortit sis números.

—Què hi ha d'una campanya per a un petit obsequi als presos?

—Amb ocasió de les festes de Nadal, volem convidar especialment la gent d'Església per si volen tenir un petit detall amb el presos: un quadern o un boli, una pastilla de sabó o uns calcetins, una caps de tabac ros o pasta-dents... just un petit obsequi que ens poden fer arribar a través de les parròquies o de Càritas. També

"El centre ens dona tota classe de facilitats"

aniria bé alguna jogueta per a nins petits (un any o dos) que estan allà amb les seves mares.

Els socialistes xilens demanen suport a González

Madrid / Efe

La permanència de la dictadura de Pinochet comporta un risc per a la pau del con sud, afirmà ahir Ricardo Núñez, secretari general del Partit Socialista de Xile, després d'entrevistar-se amb Felipe González. Núñez va parlar amb Felipe González per demanar el suport i la solidaritat dels socialistes espanyols.

El Tribunal Suprem estudiarà la possibilitat d'indultar Armada

Madrid / Europa Press

El ministeri de Justícia ha retornat al Consell Suprem de Justícia Militar la petició d'indult per a Alfonso Armada Comín, condemnat per la seva participació en l'intent de cop d'Estat del 23 de febrer.

UN MATRIMONI MAL AVINGUT

La Policia Municipal va haver d'intervenir en una disputa matrimonial que va tenir lloc al carrer dels Reis Catòlics, a Ciutat. Sembla ésser que la dona no deixava entrar l'home i, a més, estava tirant la roba d'aquest per la finestra. L'home va haver d'anar a passar la nit a l'alberg de Ca'n Pere Antoni.

CATALINA DOMINGO CAMPINS, POSSIBLEMENT MORI ENVERINADA

L'anomenada "enverinadora de Pollença" que va morir en circumstàncies encara no aclarides, va ésser trobada pel seu marit, Joan Sales Bisbal, asseguda a una cadira i traient molta espuma per la boca, segons declaracions d'aquest mateix. Els resultats de l'autòpsia encara no s'han donat a conèixer, de tota manera, la hipòtesi que va morir enverinada va prenent cos.

CONDEMNNA DE DOS ANYS A UN PRES PER ABUS SEXUAL

Antonio Núñez Rodríguez, de 29 anys, ha estat condemnat a la pena de dos anys, quatre mesos i un dia de presó menor com a autor d'un delictes d'abusos deshonestos i violents en la persona d'un altre pres. Els antecedents i la reincidència han concurrit a agravar la pena.

MORT D'UN JOVE FERIT EN EXPLOSIÓ

José Antonio Reina M., de 21 anys, va morir a la Residència Valle Hebrón, de Barcelona a causa de les greus cremades que li produí l'explosió d'un pot de dissolvent. El company del jove, Fernando Gil M., de 18 anys, es troba encara en estat greu. L'accident va ocórrer en unes obres a l'edifici "Tuent", al Passeig Marítim.

DETINGUT EL PRESSUMpte AUTOR DE VIOLACIONS A MENORS

Miguel López Herrero, de 35 anys, ha estat detingut pel Grupo V de Homicidios de la Policia Nacional, com a presumpte autor de dues violacions comeses en les persones de dues nenes d'onze anys.

L'acusat va ésser reconegut per les víctimes en una roda d'identificació que va fer la Policia. Els fets ocorregueren el 29 de novembre prop de Son Gual, i el 19 d'octubre, prop d'Establiments.

SE VENDEN
PUERTAS - VENTANAS
PERSIANAS - VIDRIERAS

Pedro J. Armijo Sánchez

Flecha Jover Coll, 26 Tel. 27 52 83
(Son Ferriol) Tel. Part. 27 06 73 Palma de Mallorca

LOCAL CLIMATIZADO
RESTAURANTE

EL MOYO

Bodas - Bautizos - Comuniones - Comidas de Empresa
y Banquetes en general
Abierto fines de semana

Ctra. de Manacor, Entrada C/ Cabot, 10
Teléfono 27 10 21 Son Ferriol

NEUMATICS BRASIL

PEGATS RAPITS - NEUMATICS NOU I D'OCASIO - CANVIS D'OLI I GREIXAMENT - CARREGUES RAPIDES I LENTES - BATERIAS - CORREGES DE VENTILADOR

OBERT CADA DIA DE DILLUNS A DISSABTES - NO TACAM EL MIGDIA

CARRETERA DE MANACOR, 391 (DEVORA LA GASOLINERA)
TEL: 27 06 45 - SON FERRIOL

Art i Joia

Relotgeria. Joieria. Objectes de regal. Trofeus.
Gravat. Preus de Fàbrica.

Avda. del Cid, 82
☎ 41 99 65

SON FERRIOL

ASCENSORS

ASPE SA

MUNTATGE I CONSERVACIO
EL NOSTRE ASCENSORISTA!

CARRER DE LA MARINETA, 7 - TELS.: 26 62 32 - 54 S'ARENAL DE MALLORCA

Josep Salvà Serra mor en accident de trànsit

Josep Salvà Serra, cap dels Tallers Salvà de mecànica i president de l'equip de futbol-sala "Tallers Salvà", va morir en accident de trànsit la matinada del 26 de novembre passat. En Pep Salvà tenia 46 anys.

L'accident va tenir lloc al Passeig Marítim, davant la Comandància de Marina, mentre es dirigia juntament amb altres amics que anaven en un altre cotxe, cap a ca seva. Pep Salvà anava sol en el seu cotxe i va xocar amb un altre cotxe que, segons sembla, s'havia saltat un semàfor en roig. La Policia Municipal efectuà la prova de l'alcoholèmia al conductor infractor, la qual donà negativa, segons sembla aquest no té el carnet de conduir.

Pep Salvà i els seus amics venien de celebrar el fixatge d'Estella per al "Tallers Salvà". Estella ha estat jugador, entre altres,

del Barça i del Mallorca.

Hi ha hagut nombroses mostres d'afecte envers la família del mort, el qual era molt ben vist pels seus amics i per tota la gent del Coll en general. El qualificaven d'home agradable, sumament educat i que no era capaç de prendre una decisió sense abans demanar el parer dels restants membres de la directiva de l'equip, encara que aquest estàs pagat íntegrament amb els diners de "Tallers Salvà" del qual era propietari, juntament amb el seu cunyat, Bernat Clar.

Tolo Ferrà, amic íntim del mort, declarava que "mai va deixar de donar la mà als amics. Era amic dels seus amics i no tenia enemics, potser que sí tengués rivals, perquè així ho du l'esport, però tots l'apreciaven i estimaven".

El religiós desaparegut se suïcida cremant-se viu

Manresa / L.I.R.H.

Jordi Esteve Peris, el conegut religiós de Manresa que va desaparèixer ara fa cinc setmanes, s'ha suïcidat a la localitat de Maspalomas, a Canàries, cremant-se amb un producte inflamable, després que les forces policiaques el localitzessin a l'arxipèleg. Fins que es va produir aquest esdeveniment ningú no sabia res del pare Esteve. Tal com vam informar en el seu moment (AVUI, 21.10.86), la darrera vegada que algú el va veure a la capital del Bages va ser el dia 13 d'octubre. Aleshores, el religiós abandonà el col·legi de La Salle, on feia classes i residia, per anar a missa a un convent.

Tanmateix, les monges ja no van rebre la seva habitual visita i per aquest motiu donaren l'alerta. Des d'aquell dia, tant la guàrdia civil com la policia estatal han realitzat diverses tasques de rastreig per tal de trobar-lo. Fins i tot una brigada de submarinistes van mirar si hi havia rastres seus o del cotxe que conduïa en el fons d'un petit llac de la rodalia de Manresa. Així mateix, els cossos de seguretat no tenien constància que Jordi Esteve hagués utilitzat el talonari de xecs de gasolina o la targeta de crèdit.

Totes aquestes circumstàncies havien commocionat la comarca. En

aquest sentit, membres del col·legi La Salle van manifestar al nostre diari, ara fa uns dies, que ja no tenien gaires esperances i que esperaven un final tràgic. No obstant això, quan aquesta idea s'havia generalitzat entre la població, la guàrdia civil va trobar Jordi Esteve a Maspalomas, una ciutat del sud de l'illa de Gran Canària. Allà treballava com a distribuïdor en un taller de fotografia.

Les forces policiaques, després de fer-li una sèrie de preguntes, esbrinaren que el religiós havia volgut canviar de vida. Així, el dia de la fugida en realitat va anar en cotxe fins a l'aeroport de Sevilla, i allà agafà l'avió cap a les illes. Com que els policies el van trobar en bon estat físic i psíquic, i van comprovar la seva integritat i la seva llibertat, van decidir tancar el cas.

Després d'això, ahir a la matinada Jordi Esteve va ser trobat mort. Sembla que es va arruixar amb un producte inflamable, va encendre un llum i va morir cremat.

Ahir a la tarda, Benigno Bóveda, director del col·legi La Salle, llegí per al nostre diari una nota oficial en la qual es considera que la causa del suïcidi ha estat l'estat crític de depressió que devia sofrir el religiós quan comprovà el ressò que havia tingut la seva fugida.

Condemnes fortes per a atracadors

Els responsables de l'atracament a la sucursal del carrer Josep Darder del Banc Espanyol de Crèdit,

el 29 de novembre del 84, i a la sucursal de la Banca March de Son Ferriol, el 3 de gener del 85, han estat condemnats a penes que sumen 42 anys i 8 mesos de presó.

Un dels encausats ha estat absolt, es tracta de Pere Duràn Montoya, de 33 anys. Els condemnats són Victorià Duràn Montoya, de 28 anys, condemnat a 22 anys i 6 mesos; Antonio García Martínez, de 19 anys, condemnat a 8 anys, 11 mesos i un dia; i Lorenzo Crespo Iniesta, condemnat a 11 anys i tres mesos.

Sembla provat que Victorià, juntament amb Antonio García i Lorenzo Crespo, entraren dins la sucursal del Banc Espanyol

de Crèdit, el primer amb la cara tapada i els altres dos a cara descoberta, portant una pistola semi-automàtica, una escopeta de caña de canons retallats i un revòlver de jugueta. S'endugueren vuitanta cinc mil pessetes dels calaixos i més de dos milions de la caixa forta, per la qual hagueren d'esperar un quart d'hora perquè s'obris, ja que és d'obertura retardada. També s'endugueren objectes i diners dels clients que en aquells moments hi havia dins al banc. Posteriorment, el 3 de gener del 85, entraren dins la sucursal de la Banca March de Son Ferriol, amb les mateixes armes, aconseguint prop de dos milions i un quart de pessetes.

BONES FESTES A TOTS ELS COLLERS
PLAÇA DE L'ESGLÉSIA, 7
COLL D'EN RABASSA

OBERT CADA DIA
ARA, VIDEO GIGANT

Saffo's
MUSIC BAR

Carrer Pere Bartomeu
Salvà-Balneari 6
S' Arenal de Mallorca.

El preu de la nuesa

I les catalanes també?

Potser recordareu que, a principis de l'estiu, un nou programa de TV3, «Tot en família», ens oferia en un dels seus primers episodis una història ambientada entre «progres» barcelonins, en què la mare de la família volia treure els prejudicis sobre la nuesa als seus fills i al seu marit. Com de costum, el personatge de la mare era la representació de l'esnobisme en estat pur. A cada programa una nova dèria agafada pels pèls caricaturitzats alguns dels aspectes de la vida de la «progresia»: el vegetarianisme, el nudisme, les relacions sexuals viscudes a fons, etc.

Potser ja era d'esperar donada la vigilància moral de la nostra «majoria silenciosa», cada cop menys silenciosa, però no deixa de ser sorprenent la quantitat de cartes al diari *Avui* que ha originat aquest programa, cartes que han vingut a sumar-se a una polèmica anterior sobre el «top-less» a la platja, motivada també per un programa de TV3, «Vostè jutja». La més delirant d'aquestes cartes agafava pels pèls la frase «I les catalanes també?» que la nena adreça a la seva mare quan aquesta descriu parts de la dona o reaccions durant la relació sexual i concloua categòrica: «Sí, filleta, et dic jo, les catalanes també, però, com tu ja intueixes només les que han perdut el seny». Amb la qual cosa ens trobem davant d'una afirmació del gènere «la reina de Espanya no tiene piernas», però estès a la totalitat de catalanes normals, pel que fa a la carència d'òrgans sexuals i de reaccions davant els estímuls. Les catalanes que no han perdut el seny, doncs, no tenen clitoris, ni experimenten cap sensació, ni tenen «punt G». Ja ho sabeu.

D'altres cartes de la polèmica demanen murs alts i gruixuts per aïllar a les platges els indrets on la gent es banya nua. Notareu que rebutjo l'expressió «practicar el nudisme» per artificiosa. Davant del que hauria de ser la cosa més natural del món, alguns lectors de l'*Avui* cla-

men per la reclusió en reserves, i això en un país que, sense deixar de ser conservador i tradicional, ha acceptat prou bé almenys el costum ara ja generalitzat de prescindir de la part superior del biquini per part de la majoria de dones nadiues, encara que sigui a remolc de les estrangeres.

Sort que alguns contraopinants defensen posicions més tolerants, encara que alguns ho fan amb arguments ben peregrins que motiven d'altres contrarèpliques sobre la innocència i el pecat original... També fa pocs dies, en una entrevista, el retornat escriptor Ramon Folch i Camarasa es lamentava del pes de l'erotisme en bona part dels autors actuals i es defensava violentament de l'acusació que algú li feia de practicar una «literatura de mel i mató» dient que li agradaven més aquestes matèries que «el semen i la

m...». Tot plegat ens retrotrau a aquelles èpoques de la ridícula polèmica sobre l'art i la moral... El temps no corre...

Mentrestant, i havent pogut comprovar durant els darrers anys la perfecta harmonia que regna entre els freqüentadors de les platges nudistes lliures i aquelles persones que, per un motiu o altre, també hi acudeixen i hi conserven algun fragment de roba, gosaria formular una proposta inversa a la del lector de l'*Avui* que demanava l'aïllament de les platges nudistes: que hi hagi reserves acotades per a aquells que no suporten la visió del propi cos i els dels altres i que a la immensa majoria de platges, tothom pugui anar-hi com vulgui, vestit, mig vestit o nu. Sort que no em lleixen els defensors de la moral nostrada!

ERNEST SABATER I SICHES

Historietes de fiscals

La vida és bèstia. El fiscal dels presos amotinats a la Model el 28 d'agost de l'any passat ha demanat 45 anys *per càpita* a cada un dels nou dissortats que, per una vegada, van exigir la seva dignitat humana. Però a la vista oral «celebrada» (?) a l'Audiència barcelonina, vam tenir una petita alegria: descobrir Agustín Vázquez Sánchez; vint-i-dos anys de vida, i «una ruïna» en condemnes per qui-sap-lo de coses.

Agustín va fer un discurs de debò: explicà les pallisses, les tortures i el mal menjar de la garjola; per assumir la responsabilitat exclusiva dels fets i disculpar els «ex-homes» (en el sentit de Gorki) que l'acompanyaven a la banqueta.

I mentre per un moti, «tres delictes de detenció il·legal», et demanen quaranta-cinc anys; en canvi, el fiscal només n'ha demanat 14 (que el jutge ha concedit) per al Fernando Postigo. Tu potser no saps ni qui era el Postigo. Eas bé, lector honorat. Doncs, mira, sàpigues i entenguis que Postigo era un «morales»; un honorable membre del Cuerpo Superior de Policía, que anava borratxo per la Diagonal barcelonina una freda nit de desembre de l'any passat. El Postigo acabava de sortir d'un «relax», és a dir, anava relaxat, quan va matar d'un tret

David Guberna, una nano de vint anys i de professió cambrer, que volia assistir en directe a un programa nocturn a «Ràdio Avui», Cadena 13.

Els pèrits en balística (quatre pèrits, tu), van explicar com la bala del defensor de l'ordre va penetrar al cervell del pobre David; li va sortir la massa encefàlica i allí es va morir, sense comprendre res. Ni per què un borratxo li demanava el carnet d'identitat. Ni per què el colpejava. Ni per què es treia l'arma de reglament...

Pesos i mesures. Lliçó d'avui: A l'Agustín Vázquez li costarà sortir del «talego». En Postigo, amb les reduccions d'aquí a tres anys i mig serà al carrer. Però és que pateix, pobrissó, un *síndrome del nord* i viu traumatitzat per un anterior destí a Nafarroa «on —ens deia el defensor— s'exigeix als policies una desconfiança que, amb el pas del temps, es converteix en por visceral». El jutge va acceptar-li l'eximent de «penediment immediat». I David Guberna, que passava per la Diagonal, li agradava el rock i volia sentir música a Ràdio Avui, restarà per sempre en una tomba. Mut, immensament mut.

Jordi Malagarriga - El Llamp

Sentència a favor de la Normalització Lingüística

A l'Audiència Territorial de Palma, han desestimant el recurs presentat pel «Colegio Oficial de Ingenieros Industriales de Madrid, en contra de l'acord pres per l'Ajuntament de Palma pel qual es convocaven i aprovaven les bases de l'oposició per a cobrir un lloc d'enginyer industrial. L'acord va ésser pres el 26 de juny d'aquest any. En essència el Tribunal declara que l'acord municipal està conforme amb l'ordenament jurídic i no ataquen els drets fonamentals de la persona.

El perquè del recurs presentat pel Col·legi d'Enginyers de Madrid, s'ha de cercar en una de les bases de la convocatòria a oposicions. Aquesta constava de tres proves obligatòries i una voluntària. La voluntària és una traducció directa sense ajuda de diccionari d'un text escollit pel Tribunal, d'un dels següents idiomes: francès, alemany, anglès o català. Els enginyers de Madrid es basaven en el fet que aquesta disposició vulnera alguns articles de la Constitució espanyola.

La sentència del Tribunal s'ha basat en el fet d'estar reconegut, el català, com a llengua oficial de les Illes, juntament amb el castellà, així com en un Reial Decret del 1978 en el qual es text de la sentència acaba dient: «Si tot això s'ha tirat endavant, és degut al fet que no es pot desconèixer, com pretén el «Colegio de Ingenieros Industriales», la realitat lingüística arrelada en el pensar i en el sentir dels ciutadans d'aquestes illes, els quals han vengut utilitzant la llengua catalana com a pròpia».

L'Ajuntament de Palma argumentava que, en tot cas, l'idioma perjudicat era el català, ja que la prova només té caràcter voluntari.

Aquesta sentència es contradiu amb la recentment dictada per l'Audiència Territorial de València i que va prohibir el donar classes en català a la Universitat.

S'espera que el «Colegio de Ingenieros de Madrid» recurri la sentència davant el Tribunal Suprem.

Augmenta la delinqüència en establiments comercials

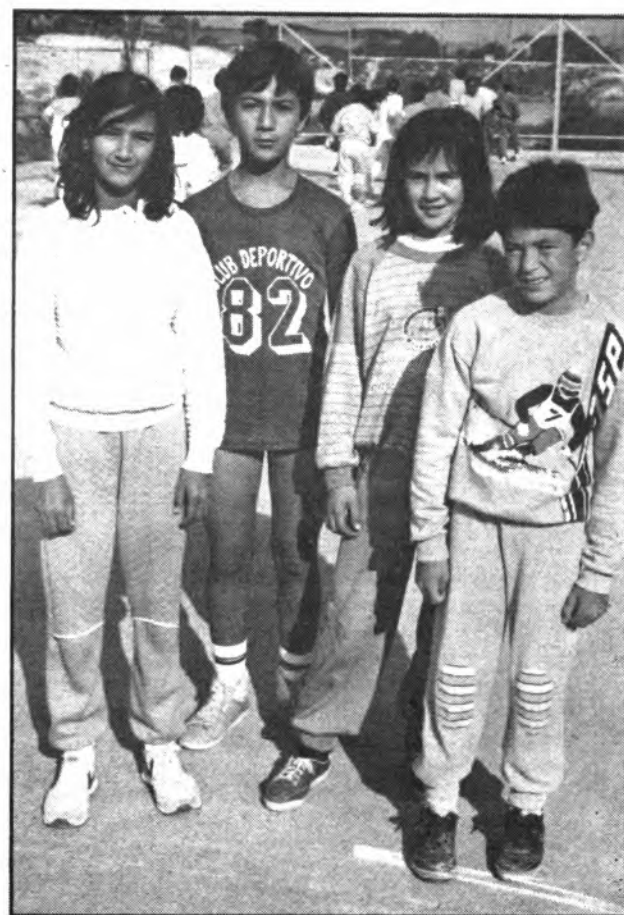
Barcelona.— Els establiments comercials petits i mitjans han esdevingut un dels principals objectius dels delinqüents, segons les conclusions d'una enquesta realitzada per encàrrec de la Confederació Espanyola del Comerç de Petita i Mitjana Empresa. Aquesta enquesta, que es féu sobre una mostra de gairebé vuit-centes consultes en tretze províncies de tot l'Estat, atribuïa aquest increment de la delinqüència en els comerços petits i mitjans al fet que solen estar permanentment oberts al públic i, per les mateixes característiques de la seva activitat, no poden

adoptar algunes mesures de seguretat habituals en altres establiments.

Sobre les conclusions d'aquesta enquesta, Pere Llorens, president del Consell de Gremis de Comerciants de Barcelona i de la Federació de Mercats, declarà a l'agència Europa Press que «la seguretat ciutadana no ha millorat aquests darrers temps pel que respecta al comerç; el que sí que sembla que ha disminuït és la psicosis d'inseguretat d'altres èpoques, i això pot voler dir que ens hem acostumat a un cert grau de delinqüència».

Equip d'atletes de l'Escola Pública de S'Arenal-Ciutat.

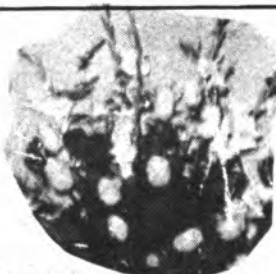
Soledat, David, Aina i Castor, els quatre millors corredors de l'Escola Pública de S'Arenal.

MAGATZEM

PINSOS - ADOBS - CEREALS

AVINGUDA DEL CID, 77 - TEL: 24 37 25
SON FERRIOL

RAMS FLORISTERIA

FLORS I PLANTES NATURALS I ARTIFICIALS
TOT EN ARTICLES DE FLORISTERIA
CARRETERA DE MANACOR, TEL: 24 39 62
SON FERRIOL

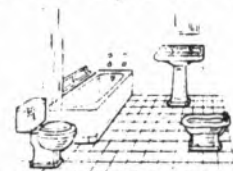

**INSTALLACIONS ELECTRIQUES I
SANITARIES**

Instalaciones

CE.JU., C.B.

**CARRER MARQUES
DE TENERIFE, 77**

TEL: 24 25 93 - SON FERRIOL

CALEFACCIÓ

PREPARAU-VOS PER A L'HIVERN
CONFIAM EN ELS PROFESSIONALS
INSTAL·LACIONS. MANTENIMENTS.
REPARACIONS

SOM DISTRIBUIDORS DE PRIMERES MARQUES EUROPEES

CHAFFOTEAUX: Calderes a Gas
i encaïntadors d'aigua
NECA: Calderes a Gasoli i Gas

YGNIS: Calderes per a grans instal·lacions.

UNIGAS: Cremadors automàtics per a Gasoli,
Fuel-oli i Gas.
Radiadors en alumini, planxa i fundició.

suministros

ARENAL, S.A.

C/. AMILCAR, 14 - TELÈFONS: 26 53 29 - 26 53 54
S'ARENAL DE MALLORCA

Electro Servicio

CHAPARRO

Taller de Reparacions de Frigorífics, Rentadores,
Cuines, T.V., Vídeo, Planxes, Cafeteres, i
petits electrodomèstics en general.
Venda de recanvis i accesoris de totes les marques.
Carrer Milà, 34-B. Tel. 490157 - S'Arenal de Mallorca

PAPERERIA SASTRE

REVISTES, DIARIS, JUGUETES, LOTERIA
PRIMITIVA, TRAVESSES

PLAÇA DE LA REINA MARIA CRISTINA, 16
S'ARENAL DE MALLORCA

Petits anuncis

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Canteres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat.

Cada paraula, 10 pessetes.

BORSA IMMOBILIARIA

URGEIXEN PISOS PER LLOGAR. FINQUES AMENGUAL.

Sant Cristofol, 16.
Tel. 269250.

OCASIO. SUPERMERCAT primera línia, 200 m²., lloguer baix. Obert tot l'any. AMENGUAL. Tel. 269250.

ADMINISTRAM les seves finques. FINQUES AMENGUAL. Tel. 269250.

A S'ARENAL, se lloga local, 120 m²., 45.000 ptes. AMENGUAL. Tel. 269250.

A S'ARENAL, apartament amoblat, una habitació doble. Soletjat. 25.000 ptes. AMENGUAL. Tel. 269250.

A S'ARENAL, Balneari 8, devora primera línia, transpas local amb estudi. 2 milions de pessetes i 13.000 de lloguer. AMENGUAL. Tel. 269250.

BALNEARI 4, se transpassa local, 1.a línia, 80 m². més terraça. 300.000 ptes., lloguer: 150.000 ptes. AMENGUAL. 269250.

CALA BLAVA, xalet amoblat, 4 dormitoris i un estudi amb terraça, sala de banys, jardí, rentadora. 75.000 ptes. AMENGUAL. 269250.

MITJA QUARTERADA, devora el Puig de Ses Bruixes o mitja quarterada a la carretera de Gràcia, venc a 600.000 ptes. cada tros. Tel. 260893.

SOLAR de 620 m²., a Bahia Azul, contador d'aigua posat i planells aprovats, venc per dos milions de pessetes. Facilitats. Tel. 263155.

A S'ARENAL, pis completament amoblat, 3 dormitoris, cuina, terraça. 27.000 ptes. AMENGUAL. 269250.

APARTAMENT a primera línia de S'Arenal, el lloc durant la temporada baixa, per setmanes o per mesos. Tel. 460558.

CA'N PASTILLA. Llogam estudis completament amoblats amb bany, cuina, terraça soletjada. AMENGUAL. 269250.

FLORISTERIA IRI, de Ca'n Pastilla, se transpassa. Tel. 262359.

XALET ADOSSAT de tres plantes a Sometimes venc per 13.000.000 de pessetes. Tel. 263788.

CERC LOCAL COMERCIAL, mínim 600 m²., a S'Arenal de Llucmajor. Tel. 269642.

TRANSPAS LOCAL, de 350 m². al carrer Trassimeno, 14. Tels. 266707-490237.

BORSA DEL MOTOR

MOTO-CROSS I VESPINOS de lloguer. Carrer Sa Platja, 3. Tel. 267368 - S'Arenal de Mallorca.

VENC FORD FIESTA, PM-AF. Talbot Samba, PM-AB. Seat Fura, PM-AB. Talbot 150, PM-Y. Seat Panda. AUTOS SON FERRIOL. Tel. 278603.

MECANICA, planxa i pintura. TALLERS VALLESPIR. Tel. 413867 - Son Ferriol.

VENC SEAT PANDA 40, PM-AB. Facilitats. Telèfon 241947.

RECANVIS DE COTXES de totes les marques a vendre. Tel. 268672.

VENC R-5 TL, PM-AG. Facilitats. Tel. 241947.

SI DESITJA UN COTXE nou de la nostra gamma, vingui i en parlarem. AGENCIA OFICIAL RENAULT. Tel. 413867 - Son Ferriol.

SERVEIS PROFESSIONALS

MECANICA GENERAL, equilibrats i netetja de motors. TALLERS VIDAL. Carretera de Son Fangos, 280. Tel. 262048 - Es Pillarí.

TAPISSAM Sofàs, cadires, taulells, etc. Tel. 263935.

FERRERIA DE N'ANTONI SEGUI. Ferro i alumini. Carrer de Castillejos, 53. Tel. 262592. Coll d'En Rabassa.

SE CORDEN Cadires i se posen anses a las cenalles. Se fan macramés. CA'N SENAIA. Milán, 6 - S'Arenal.

VIDRIERA S'ARENAL. Cristalleria, alumini, segurit. Carrer Cuartei, 31 - S'Arenal. Tel. 263632.

ARREGLAM rentadores, màquines registradores, ràdio-cassettes de cotxes, porters electrònics. Electronica EL GAUCHO. Carrer Mallorca, 2. Telèfon: 263423.

ANTONIO ORDONEZ: Instal·lacions sanitàries i calefacció. Carrer Lletra H, número 87. Tel. 263680. Bellavista de S'Arenal.

PNEUMATICS BRASIL, pegats ràpids, bateries, correes de ventilador, camvis d'oli, greixar. Carretera de Manacor, 391 - Son Ferriol. Tel. 270645.

TELEVISORS, vídeos, ràdio-cassettes, arreglam. ELECTRONICA J. GARCIES. Carrer Francesc Frontera, 10. Tel. 264335 - Coll d'En Rabassa.

CRISTALLERIA TORRES. Carrer Lisboa, 35 - S'Arenal de Mallorca. Tel. 266517.

TINTORERIA CAUTOR. Netetja de catifes, mantes, cortines, cobertors i tota classe de peces de vestir. Carrer Torrent, 9 - S'Arenal. Tel. 265447.

PNEUMATICS SERVERA. Arreglam els seus pneumàtics fins i tot els dissabtes. Carrer Illes Pitiüses, 4 - Coll d'En Rabassa. Tel. 263663.

MALLORQUÍ

Als instituts i universitats del nostre país s'ensenya en català. Els teus fills han d'estar preparats per anar-hi. EXIGEIX ESCOLES CATALANES AL TEU BARRI.

INSTAL·LACIONS SANITÀRIES i reparacions. Servei ràpid. Tel. 263493.

MOBLES DE TOTA CLASSE, bon preu i bon tracte. MI MUEBLE. Exercit Espanyol, 6. Tel. 261629.

EXCAVADORA J.B.C., síquies, aljups, clots per sembrar arbres. Telèfon: 245900.

CONTESTADORS AUTOMATICS, telèfons sense mans, telèfons sense fils. ELECTRONICA EL GAUCHO. Carrer Mallorca, 2. Tel. 263423.

PLANXISTERIA, pintura, mecànica. Taller "SAN FRANCISCO". Camí de Son Fangos. Tel. 490314 - Es Pillarí.

PINTOR-RETOLISTA, façanes, furgonetes, tendals, cristalls. TALLERS LLUMS. Tel. 265616.

PORTES, finestres, persianes amb el seu marc, de segona ma a partir de 1.500 pessetes. Taulons i portes noves. ARMIJO. Carrer Fletxa Jover Coll, 26 - Son Ferriol. Tel. 275283.

TOT INFORM. Comptabilitat per ordinador, assessoria fiscal i jurídica. Trassimeno, 36. Tel. 268450.

PAPERERIA CERVA. Material escolar i d'oficina. Llibres de comptabilitat. Cardenal Rossell, 82 - Coll d'En Rabassa.

GUIXAINA per a tota casta d'obres i adobs s'ofereix. Tel. 414648.

PERRUQUERIA DE SENYORS
Carrer Doff, 4 -
Tel. 262856 -
Ca'n Pastilla.

EXCAVACIONS ANTONI MOLINA
Camí de Muntanya, 58-B.
Tel. 412199. Son Ferriol

INSTAL·LACIONS elèctriques i sanitàries CEJU., C.B. Carrer Marquès de Tenerife, 77. Telèfon: 242593 - Son Ferriol.

TRANSPORTS I MUDANCES HENARES. Carrer Antoni Catany, 4-8-1. Tel. 263364 - S'Arenal de Mallorca.

LLANTERNER: Termos elèctrics i de butà. Reparacions de tota casta. Tel. 266961.

MATERIAL DE CONSTRUCCIO, rajoles i pavimentació. JOSEP MARTINEZ. Carrer Canonge M. Rotger, 9. Tel. 260091.

METALURGICA S'ARENAL. Reixats, barandilles, ferro forjat, treballs en alumini per a obres, soldadura elèctrica i autògena, treballs al torn. Pere Canals i Quetgles. Carrer Menorca, 10. Telèfon: 269310 - S'Arenal.

C/ Pintor Erwin Hubert, 11

AUTO-MECANICA

41 38 56

Molinar

CLÍNICA VETERINÀRIA S'ARENAL

Dr. Daniel A. Magrini

Consulta:

Dematins de 10 a 13'30.

Horabaixes de 16'30 a 20'00.

Dissabtes de 10'00 a 13'30.

Tel. clínica: 490153. Tel. urgències: 281313, codi: 583.
Carrer Joaquim Verdaguer, 17 - S'Arenal.

EA ELECTRO ARENAL TV VIDEO HI-FI

Reparació ràdio-TV-HIFI.
Instal·lacions electròniques d'alarma.
Antenes individuals.
Video-club.
Canonge Mateu Rotger, 17. Tel. 265774.
S'Arenal de Mallorca.

VAL

1.500 PTAS.

més 12 % IVA

Petits anuncis

COMPRES I VENDES

VENÇ O TRANSPAS restaurant a Cala Estància. Tels. 266379-207955.

MOBLES PEREZ. Aranyes i llums de tot tipus, mobles clàssics i moderns. Carrer Menorca, 65 - S'Arenal. Tel. 267079.

FLORISTERIA LEAL. Telèfons: 239183-238012.

MOBLES CASTILLEJOS. Matalassos, canapés Flex, tressillos, mobiliari de cuina, taller de fusteria. Carrer de Castillejos, 1 i 3. Tel. 260580 - Coll d'En Rabassa.

RELOTGES SWATCH, la darrera moda mundial, Joieria Oliver's, Plaça de les Meravelles - S'Arenal de Mallorca.

GRANS REBAIXES del 20 per 100 en tots els articles en, jaquetes, carteres, cinturons, tot del darrer crit de la moda. Tenda en pell al costat del Restaurant Portofino a Ciutat Jardí.

VIATGES

VIATGES XALOKI. Bitllets de vaixell i d'avió. Telèfon: 267450.

VIATGES SPANIEL. Bitllets d'avió i de vaixell (barco). Creditviatge i forfaits. Platja de Palma. Tel. 268100 - S'Arenal. Tel. 265374.

VIATGES KONTIKI. Bitllets d'avió i de vaixell, lloguer de cotxes sense xofar, minitours, preus especials per a col·legis. Avinguda Nacional, 29. Tels. 265900-266535 - S'Arenal de Mallorca.

PERSONALS

TENC 26 ANYS, 1'52 d'estatura, bona figura i som ben simpàtica i agradable. M'agradaria trobar mallorquí fins a 40 anys, que sia seriós i que se vulgui casar. Apartat 125. Ref.: 111.

SOCIETAT DE CAÇADORS de Son Ferriol. Els dilluns a partir de les 21'30 tertúlia al Bar Jumar, de Son Ferriol.

FADRINA AMB FILLA, cerca home fins a 50 anys, per a relació amorosa. Apartat 161 de S'Arenal.

JOVE DE 39 ANYS, 1'75 d'estatura, cerca fadrina mallorquina, entre 25 i 35 anys que se vulgui casar. Apartat 144 de S'Arenal.

CERC DONA entre 30 i 50 anys per a relació engrescadora i antidepresiva. Escriu-me a l'Apartat 125 de S'Arenal. Ref. 113.

SEPARAT, 35 anys, negoci, casa i cotxe. Cerca dona per compartir-ho. Me trobaràs al carrer Xadó, 5 - d'Es Molinar. Demana per Manuel.

SEPARAT 40 anys, cerca dona de la mateixa edat per a relacions esporàdiques. Apartat 13 de Ca'n Pastilla.

DIVORCIADA, 33 anys, dos fills petits, sense problemes econòmics, cerca home per a relacions serioses. Carretera Militar, 297-2, de S'Arenal. Carme.

ENSENYANCES

SE DONEN CLASSES de solfeig i piano, hores a convenir. Tel. 266845, matins.

CENTRE CULTURAL CA'N PASTILLA. Gimnàstica de manteniment femení, aeròbic, gim-jazz, gimnàstica rítmica i taekwondo. Professors titulats. Preus molt econòmics. Local darrera l'església de Ca'n Pastilla.

INFORMATICA, comptabilitat, mecanografia, aula d'estudi dirigit, idiomes. ACADEMIA OVIDI. Tel. 260086 - Ca'n Pastilla.

NECESSIT MUSIC per conjuntar i dirigir sonadors de ball mallorquí. Telèfon: 262046.

PERRUQUERIES

ANTONIO Perruquer de senyores. Trassimeno, 16 - S'Arenal.

PERRUQUERIA CATI. Permanents, tenyits, i reflexos. Manicura i pedicura. Torrent, 27 - S'Arenal. Tel. 490439.

CA'N JORDIES BARBER. Cardenal Rossell, 81. Tel. 262014.

PACO Perruquer i barber. Virgili, 1. Ca'n Pastilla.

JULIA PERRUQUERA. Manicura, pedicura i permanents. Carrer Malbertí, 41 - Coll d'En Rabassa. Tel. 260452.

MM PERRUQUERS. Manicura, pedicura i depilació. Plaça de Sa Font, 1 - Es Molinar. Tel. 273540.

PERRUQUERIA CATISA. Manicura, pedicura i depilació. Cardenal Rossell, 99. Coll d'En Rabassa. Tel. 260324.

MIQUELLA PERRUQUERA. Neteja de cutis, manicura i pedicura. Carrer Mallorca, 3 - S'Arenal. Tel. 263423.

PERRUQUERIA VIC. Tractament capilars. Diagnòstic per microvisor. Cristianat, 17 - Sant Jordi. Tel. 266572.

ENCARNA Perruquera. Coll d'En Rabassa. Tel. 267218.

JAUME, barber de Ses Cadenes. Tel. 262065.

LA PASCUAL Perruquera. Platja, 2. S'Arenal. Tel. 264819.

ALTA PERRUQUERIA ANTONIO. Pedicura i manicura. Carrer dels Republicans, 1-1.o - S'Arenal de Mallorca. Tel. 267824.

BLANCA Perruquera. Gran i General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

ROSA I MARI CARMEN perruqueres. Manicura i pedicura. Carrer Tinent Garau Fargas, 30 - Es Molinar. Tel. 276330.

PERRUQUERIA MARI-YU. Permanents i canvis d'imatge. Manicura i pedicura. Carrer Mar Jónic, 3 - Les Meravelles. Telèfon: 263014.

SALO DE PERRUQUERIA LINDA. Ca'n Pastilla. Tel. 263927.

ANIMALS DE COMPANYIA

PRODUCTES PEL CAMP. pinsos, insecticides, animal de companyia. "PAJARRIA" S'ARENAL. Plaça dels Nins, 26, S'Arenal.

CONSULTORI VETERINARI Dr. Frances Rigo. Horari, de 4 a 8 de dilluns a divendres. Carrer Exèrcit Espanyol, 23 - S'Arenal de Mallorca. Tel. 267664.

CLINICA VETERINARIA S'ARENAL. Dr. Daniel A. Magrini. Consulta al carrer Joaquim Verdager, 17. Dematins de 10 a 13'30. Horabaixes de 16'30 a 20. Tel. Clínica: 490153. Tel. urgències: 207919.

CONSULTA VETERINARIA Ca'n Pastilla. Dr. M. Perelló. Horari de consulta de dilluns a divendres de 4'30 a 8'00 i dissabtes de 9'30 a 13'00. Carrer Singladura, 11, local 5. Tel. 266630. Urgències: 262747. Venda de productes farmacèutics.

RESIDENCIA I ESCOLA d'ensinistrament de cans. Venda de cadells. "CRIADERO LOS VALIENTES". Tel. 662136.

BORSA DEL TREBALL

DONA DE 32 ANYS, cerca feina de cambrera o ferret. Tel. 462509.

GASTRONOMIA

TINAMAR RESTAURANT. Paelles, llom amb col conill amb ceba, sípies a la graella... Cala Estància de Ca'n Pastilla.

RESTAURANT BRASILIA. Banquets de nocces, primeres comunions i festes socials. Avinguda Bartomeu Riutort, 73 - Ca'n Pastilla. Tel. 260119.

RESTAURANT CA'N PRUNES. Dinars i sopars de nocces, primeres comunions i de negocis. Amfós a la marinera, conill torrat, costelles de xot, colomins amb col... Servei de piscina. Carretera de Llucmajor K. 10'00 S'Aranjassa. Tel. 265270.

RESTAURANT CALA ESTANCIA. Cuina internacional. Peix, marisc i carn. Punta Cala Estància. Ca'n Pastilla. Tel. 267035.

RESTAURANT CARABELA. Cuina casolana. Carrer Salut, 24 - S'Arenal de Mallorca. Tel. 266205.

RESTAURANT EL PESCADOR. Típic espanyol. Paella valenciana i marisc de la mar. Carrer de Sant Bartomeu. Tel. 263443 - S'Arenal de Mallorca.

CAFETERIA CAPRI. El millor solarium de S'Arenal. Avinguda Nacional, cantonada Joaquim Verdager. Tel. 267337.

CAFE "SOMBRER", le seul café français a S'Arenal. Vous, retrouverez votre ambiance et pourrez déguster votre apéritif et notre café filtre. Rue Maria Antònia Salvà, 40. Tel. 266364.

MESON CA'N MANOLO. Tapes variades, pop a la galega, crancs de riu, pebres padrón, gírgoles. Local social club petanca. Carrer Xadó, 7 - Es Molinar.

RESTAURANT CALA BLAVA. Cuina internacional. Obert cada dia. Tel. 263081.

OS CANTEIROS RESTAURANT. A casa galega do Ca'n Pastilla. Comidas e vinhos galegos. Av. Bartomeu Riutort, s/n. Tel. 262674 - Ca'n Pastilla.

CAFETERIA COSMOPO-LITA. Pop a la galega. Peixos, marisc i carns. Vinhos da terra galega. Terra, 44 S'Arenal de Mallorca. Tel. 263099.

RESTAURANT PORTOFINO. Nous plats per aquest hivern, colomins farcits, conill amb ceba, llimello al pebre bo i les nostres famoses pastes italianes. Carrer Trafalgar, 22 a la Ciutat Jardí.

METALLISTERIA

Ruiz Castillo

ESPECIALISTES EN:

ACER INOXIDABLE, LLAUTO, COURE, FERRO I NAUTICA
CARRER MORAGUES, 13 - TEL.: 27 89 58
ES MOLINAR

ESCOLA INFANTIL

PETITO

Jardí-Maternal-Preescolar-Menjador,
per a infants de 0 a 6 anys,
de 7'30 a 18, de dilluns a divendres.

Personal especialitzat.
Plaça de la Reina Maria Cristina, s/n. Tel. 266815.
S'Arenal de Mallorca.

VIAJES KONTIKI
GAT 3A

Vols xàrter a Barcelona, Alacant, Madrid, Granada, Màlaga, Sevilla i Santiago.
Billets de la Trasmèditerrànea.
Soliciti informació a altres destinacions.

Avinguda Nacional, 29, davant Foto Lasser.
Carretera de S'Arenal, 58, davant el balneari 7.
Telèfon: 266535 -
S'ARENAL DE MALLORCA

VIAJES SPANIEL
GAT 1111

Vols xàrter
Bitllets
Transmediterrànea
Vols internacionals
Creditviatge
S'Arenal: Plaça Major, 1
Tel. 265374.
Les Meravelles:
Llaüt, cantonada,
Mar Menor.
Platja de Palma:
Davant el Balneari, n. 1.
Tel. 268100.

S'Arenal de Mallorca
Telèfon: 265005.

EL MILLOR SUPORT publicitari de la seva empresa a la nostra comarca.

GASTRONOMIA

CAFETERIA SENON. Plats combinats, gelats i begudes a la vorera de mar. Avinguda Nacional, 22. Tel. 490005 - S'Arenal de Mallorca.

EL ARRIERO, restaurant. Especialitats en paella i pa amb oli. Quarter, 23. Tel. 265110 - S'Arenal de Mallorca.

LA PANOCHA DEL MACHO. Restaurant dirigit per l'antic propietari de "Paco el Macho". Cuina graciosa i salerosa. Carrer Grúa, cantonada carretera de S'Arenal. Ca'n Pastilla. Tel. 269219.

RESTAURANT SA BOLERA. Cuina feta com Deu mana. Si frissau, no vengueu. Carrer Acapulco, 4. Sortida, n. 3 - Les Mervelles. Tel. 265188.

CA'N QUIRANTE. Cuina mallorquina. Sopes mallorquines, xot rostit. Tel. 265785. Sant Jordi.

RESTAURANT DELFIN DORADO. Bodes, comunions, dinars d'empreses. Dini per un milenar de pessetes. Carrer Joan d'Austria, 13 - Badia Gran.

RESTAURANT EL HOYO. Bodes, batejos, comunions i festes socials. Els caps de setmana obert al públic. Carrer Cabot, 10 i carretera de Manacor, 365. Tel. 271021 - Son Ferriol.

"POLLOS ARENAL", menjars casolans per endur-se'n i menús econòmics. Carrer Trasimena, 41 - S'Arenal. Tel. 261352.

"PEQUEÑO MUNDO". Servei a la carta, cada dia manco els dimarts. Provi el nostre cabrit al forn, toston de Segovia, ossubuco, etc., etc. Buffets i tota classe de serveis a domicili. Batejos, bodes, comunions i dinars de companyonia, celebracions, etc. Son Garcia del Pinar, Coll d'En Rabassa. Tel. 268661.

BAR RESTAURANT ANDREU. Cuina variada i tapes. Sopars deportius i de companyonia. Carrer de la Grúa, 6 - Ca'n Pastilla.

RESTAURANT JAMAICA. Cuina mallorquina. Carretera Militar, 219. Tel. 262923.

RESTAURANT CA'N VERDERA. Els diumenges i festius, obert els migdies. Els dies feners manco els dilluns, obert de 19 a 4 de la matinada. Carrer Parcelas, 52. Devant el balneari 5. Tel. 261057.

GUIA MEDICA

SERVEI MEDIC QUIRURGIC BADIA. Igualatori mèdic, servei mèdic d'urgència, A.T.S., injeccions, tensió arterial, consultes ginecologia, làser, ona curta, electrocardiogrames, anàlisis. Centre Comercial "Aldea Blanca" (Bahia Azul). Tels. 238012 - 281313.

QUIROMASSAGISTA. Massatges terapèutics i de rehabilitació, artrosi, escoliosi, lumbàlgies, dorsàlgies, ciàtiques, varius, cel·lulitis, mal de cap, estrenyiment, paràlisis facials, etc. Esport Centre Son Verí. Carrer Costa i Llobera, 1. Tel. 263834, S'Arenal de Mallorca.

ÒPTICA S'ARENAL

JA NO CAL ANAR A CIUTAT
PER SES ULLERES O LENTILLES

TEL: 49 00 61
CARRER BERLÍN, CANTONADA TRASSIMENO
S'ARENAL DE MALLORCA

Calle Trafalgar, 22
Tels. 26 88 18 - 26 87 01
CIUDAD JARDIN
Coll de'n Rabassa

RESTAURANTE
PIZZERIA

PORTOFINO

ARRÒS PAELLA Y PIZZES

El divendres, dia 5 de desembre, la direcció de la carnisseria Ca Na Paulina, d'Es Coll d'En Rabassa, va retre homenatge a Pere Garau, el primer treballador de l'empresa, abans d'aquesta data, l'empresa

era familiar, al complir-se 25 anys del seu ingrés com a treballador en aquesta carnisseria de la nostra comarca.

Se reuniren unes 120 persones per sopar al Molí

Coll d'En Rabassa

Ca Na Paulina, ret homenatge a Pere Garau

d'Es Conte, d'Establiments, que ben encertadament dirigeix en Pep Cases d'Es Foguero, de Ca'n Pastilla.

Bon sopar, amenitzat pels mariatxis, que va finalitzar amb un ball ben vi-

tenc als acords de l'orquestra de l'establiment.

A les fotografies que il·lustren aquest reportatge, s'hi pot veure a mestre Pere Garau, omplint butifarrons, assegut de manera ben senyoriola, rebent

una placa commemorativa de mans d'En Sebastià Màs, l'amo de l'empresa, i un grup de jugadors de l'equip de futbol Ca Na Paulina, equip que va primer de tots a la taula classificatòria a la seva categoria.

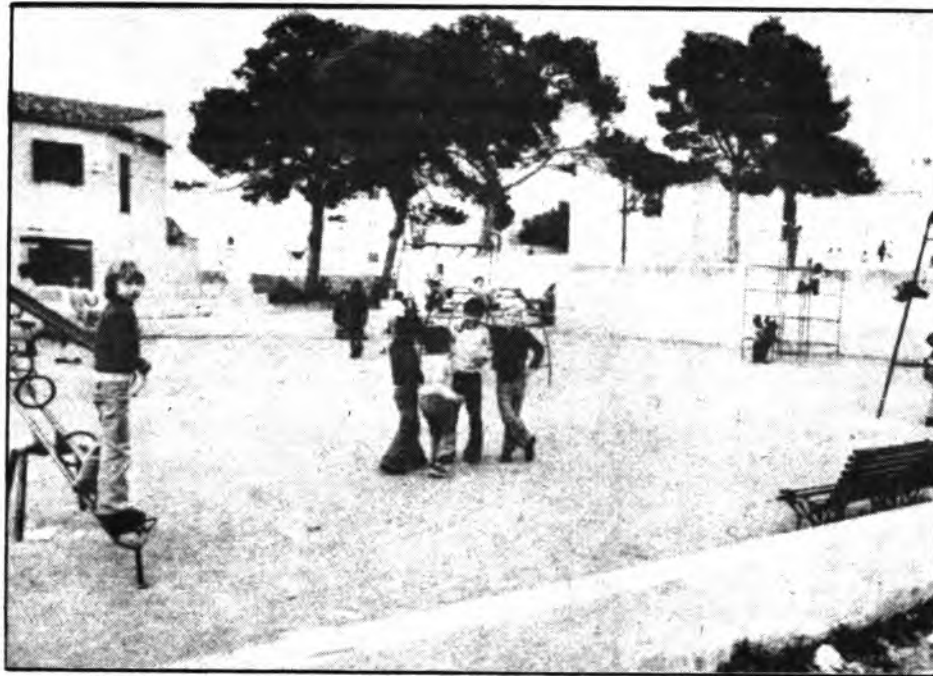
Llucmajor / S'Arenal

Adjudicació de les obres del dipòsit d'aigua potable

En l'últim ple del consistori llucmajorer, es va parlar molt del projectat dipòsit d'aigua potable que proveiria tot S'Arenal-Llucmajor i la zona costanera. En concret, era l'adjudicació de les obres que constaven en l'acta del dia.

Hi havia cinc empreses que s'havien interessat per la construcció del dipòsit. En un principi els regidors llucmajorers pretenien d'adjudicar les obres a l'empresa llucmajorera "Construccions Llucmajor", competidora a la baixa amb "FEMOSA". A continuació, el regidor Sebastià Artigues va llegir un recurs presentat per aquesta empresa en el qual s'adjuntava un certificat de residència amb el qual quedava demostrat el caracter local d'aquesta empresa, domiciliada a S'Arenal. Així mateix, l'argumentació de l'empresa es basava en la qualificació empresarial pròpia, superior a "Construccions Llucmajor", quan el pressupost sobrepassa els deu milions i mig de pessetes. La diferència entre les dues empreses era tan sols d'una pesseta.

Al final l'empresa que s'adjudicà les obres ha estat "FEMOSA", amb els vots favorables d'AP, d'UM i l'abstenció dels socialistes i del Grup Mixte.

CAMP D'ESPORTS

La proposta del portaveu d'UM, Joan Puigserver, sobre la construcció d'un futur camp d'esports a S'Arenal, va ser aprovada per unanimitat. Els treballs d'aplanament i de tancament del recinte s'espera que se'n fagi càrrec el CIM, dins el Pla d'Equipaments Esportius que aquest porta en marxa... El futur poliesportiu substituiria l'actual camp de futbol, el "Camp Roses", de propietat parti-

cular i no municipal. La petanca és un altre dels esports que es practicarà en aquest recinte.

ALTRES ACORDS

Aquests altres acords fan referència a la captació d'una nova font a Son Monjo. Una subvenció de la Comunitat Autònoma d'un milió de pessetes per a la informatització dels treballs burocràtics.

En l'apartat de precs i

preguntes hi va haver polèmica entorn a la il·luminació de Nadal. El grup socialista demanà si ja s'havia sol·licitat el pressupost a diferents electricistes, així com varen acordar en un ple. El requisit no tan sols no s'havia complert, sinó que els treballs d'instal·lació ja havien començat. Es va decidir la seva paralització i la sol·licitud de diferents pressupostos tal com s'havia acordat anteriorment.

Es Pla de na Tesa

En Es Pla de Na Tesa no ha succeït res de nou durant aquest mes passat. Hi ha moltes coses per dir, moltes per discutir, i moltes altres per fer, però ara no en farem el seu comentari. Ho deixarem per més endavant, per un altra mes i ho podrem fer amb més calma.

Per aquesta vegada només faré referència a les conseqüències de les pluges d'aquest mes passat. Com sabem, va ploure molt per octubre. I això que per aquí baix només plogué un dia o dos, però quan plou, plou a pler. El fet és que hi va haver aigua fins per on no n'hi havia d'haver. La plaça de l'ajuntament estava anegada, d'aigua n'hi havia més d'un pam i sortia poc a poc per un forat que dona al carrer General Mola. La gent ni hi podia caminar fins que passaven bastantes hores sense perill de banyar-se els peus. Tota aquesta aigua va a parar al cap i a la fi al carrer de ca's Garriguer i queda embassada davant les cases.

Al carrer de Ca ses Monges, que ha estrenat fa poc asfalt nou, passa ben igual que al carrer "Sargento Provisional": quan plou tot és aigua i la gent no pot passar-hi fins que a força de forces s'ha eixugat. Els veïnats encara enyoren aquells bassots i pedres que hi havia. No feia falta gastar tant per això, tanmateix no s'hi ha posat solució.

A primers d'octubre s'obrí l'escoleta dels nins. Hi van una dotzena d'al·lots de 2 fins a 4 anys. De tot d'una n'hi havia més d'apuntats però a l'hora de la veritat el preu no ha estat al gust de tothom. L'Ajuntament encoratja i ajuda les mares que al cap i a la fi han estat les que han fet possible que s'obris l'escoleta d'Es Pla de na Tesa.

JOANA Mª MATAS

Sa Torre d'En Pau

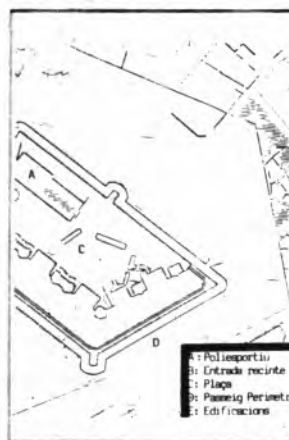
La Torre d'en Pau és un antic recinte amurallat a on hi havia una bateria de costa cedit, fa uns deu o quinze anys, a l'Ajuntament de Palma. Aquest, amb el seu tractament, vol oferir als veïnats del Coll d'en Rabassa un espai lliure, absolutament protegit per una entrada única, amb una sèrie d'instal·lacions per a la pràctica d'esports i activitats socio-culturals i permetre la seva actuació immediata. En definitiva, crear una zona verde i útil.

El recinte, de 21.000 m², té dues zones fonamentals, una de superfície a on es situaven les peces d'artilleria, amb unes edificacions de caràcter militar, i una altra subterrània que, mitjançant passadissos, comunica tota una sèrie de sales abovedades que tenen un aprofitament concret, però és objecte d'un altre projecte.

El projecte de la Torre d'en Pau tracta de l'adequació d'un espai deprimit, més baix respecte a la seva vessant, a on actualment hi ha dues edificacions que es substituiran per dues pistes poliesportives; la diferència natural de nivell permet crear unes grades de forma respectuosa i gens agressiva. Les sales abovedades al davant de les futures pistes es destinaran a vestuaris, bar, etc.; una rampa i un passeig seran els accessos a les pistes.

Es crea, així mateix, un passeig perimetral al llarg de tota la murada, separat del mur per un fossat i uns taluds a on es sembrarien arbres autòctons; dins d'aquest perímetre hi hauran dos eixos peatonals amb paviment dur i diferenciat de la resta.

A l'eix conformador de tots els

espais es deixa una plaça pavimentada, damunt d'una sala abovedada i crear una zona una mica més urbana amb mobiliari adequat per facilitar tot tipus d'actes com poden ser, per exemple, les festes del barri. A l'entrada del recinte es preveu la ubicació d'un bar amb terrassa; i tot l'altre espai es deixa sense tractar, jugant amb el creixement arbustiu espontani i la plantació d'elements de jardineria tradicional.

El cost de la conversió d'aquest espai i la seva utilització està pensat amb el cànon d'energia que paga la Central Tèrmica del Coll d'en Rabassa, pagament que es fa com a contrapartida per a paliar les molèsties ocasionades als habitants de la zona. A efectes de realització del projecte, resta únicament formalitzar la contractació de les obres.

CONSULTA VETERINÀRIA M. PERELLO SERVERA MANESCAL

Horari consulta
Horabaixes de 4'30 a 8'00.
Dissabtes matí de 9'30 a 13'00.

Carrer Singladura, 11 - local 5.
Tels. 266630. Urgències 262747.
Ca n Pastilla.

LAS MARAVILLAS LLOGUER DE COTXES CAR HIRE

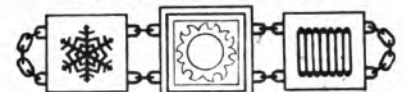
Llaüt, 40 - Tel. 26 41 25
Les Meravelles
S'Arenal de Mallorca

CENTRE MÈDIC S'ARENAL C.A.M.

Centre de reconeixement mèdic-psicològic, per a conductors i caçadors.

Classes A-1, A-2, LCC, C, D, E.
Carrer de Miramar, 30 (davant el Club Nàutic)
Tel. 490067 - S'Arenal de Mallorca.

INSTAL·LACIONS SANITÀRIES Instalaciones

ses Cadenas
GAS - CALEFACCIO - AIRE ACONDICIONAT -
ENERGIA SOLAR
CARRER PRADERA S/N - TELEFON.: 26 97 14 - SES
CADENES DE S'ARENAL

MALLORQUÍ!

ALS INSTITUTS I UNIVERSITATS DEL
NOSTRE PAIS S'ENSENYA EN CATALÀ.
ELS TEUS FILLS HAN D'ESTAR
PREPARATS PER ANAR - HI
EXIGEIX ESCOLES CATALANES AL TEU
BARRI

Esbertades i altres coses

Cuida aquesta
plana Tomeu
Sbert

La junta gestora de l'Associació de S'Arenal, que presideix Joan Gausach i coordina Joan Riera, ha passat a ocupar com a local social, el de baix de l'església parroquial, al carrer de la Vicaria. La cosa funciona molt millor que haver de fer reunions al cafè o a algun domicili particular.

I per cert, ens ha arribat una queixa verbal, sobre que el peninsulars ho tenen tot copat. Cap mallorquí entre ells. Jo no sé si això és veritat o no. S'hauran de fer averiguacions. Esperam i desitjam que tot vagi damunt rodes.

"Un hivern a Mallorca" i que patrocina el Govern Balear, el Consell de Mallorca i l'ajuntament de Calvià, ha preparat sota la coordinació organitzativa de l'Associació d'Hotelers, unes visites de turistes al mercat de Llucmajor. Serà cada quinze dies, els divendres, i a més del mercat, visitaran l'església parroquial, el convent dels Franciscans, a la Plaça de Sant Bonaventura, el monument al Rei Jaume III, l'estatua de l'Espigolera en honor de la poetessa Maria A. Salvà i altres coses de caràcter històric o artístic.

veritat.

Per això, un grup d'avisats o persones amb visió de futur, estan cercant terrenys per a muntar un centre de serveis. Molts de milions de pessetes en joc. I llocs de feina. Progrés, pau, futur...

—Que dius tu, amb el futur?

—He dit que n'és solució, un polígon a Llucmajor.

—Ca, home, val més l'atur...

Com veis, hi ha opinions per a tots els gusts.

Uns volen emprendre lloables aventures empresarials i qualcú ve i me diu, mig enfadat: "Ca home, val més l'atur..."

L'atur, però cobrant, serà segur això.

—Idò, fotre, fotre, veste'n a fer punyetes tu amb la feina.

"Feiner, feiner, feiner, feiner..."

Bromes a part. Diguem que les obres del que serà nou ordenament de la carretera Arenal a Llucmajor o viceversa han començat.

Als menys ja estan fent síquies i síquies per enterrar de manera deguda, els cables del telèfon.

Dins l'any 1987 començaran les obres en general,

La directiva del U.D. Arenal ha fet una bona millora al "Camp Roses", aplanar terrenys per aparcament de vehicles. (Foto: Quintín).

amb un pressupost de diversos cinc-cents milions de pessetes.

I no és propaganda electoral. Callin els malpensats.

Tindrà S'Arenal de Llucmajor il·luminació nadalenca enguany? Es dubtós. Restula que l'instal·lador llucmajorer, l'any passat foté unes factures molt grosses. I l'assumpte està remogut. L'oposició municipal vol veure pressupostos d'altres electricistes. I per ara sempre és el mateix. Amb una paraula, que s'ha perdut un poc la confiança amb l'electricista de torn. Esperam i desitjam que tot s'arregli. Estam tant a prop de Nadal i altres festes!

I acabaré amb una glosa, aprofitant això de les festes. Diu així:

Bona gent de S'Arenal en s'hivern no hi ha renou, es com un do espiritual, un do que s'estiu remou... Que tinguem un Bon Nadal,

que tinguem tots, Bon /Any Nou!

I fins d'aquí a quinze dies, estimats amics.

Un moment del lliurament del 'Trofeu Mare Nòstum' 85-86, per l'agència S'Arenal. Damià Sastre, dona el trofeu a Manolo Pérez. (Foto: Mateu Joan).

Golejadors de Preferent.— CERRILLO EN PRIMER LLOC PER AL "TROFEO MARE NOSTRUM-ARENAL".

El màxim golejadors de l'equip de Preferent, U.D. Arenal, rebrà com cada any el trofeu concedit per l'Agència Assegurances Mare Nostrum-Arenal, a través de l'oficina del carrer Marbella, 39 (Edifici Hotelers, telèfons: 265374-267654-268662). Els guanyadors anteriors han estat en Juan Díaz, dues vegades i en Manolo Pérez la temporada passada. Aquesta temporada va en primer lloc el jugador Cerrillo.

Antoni Roses reb una placa de mans del president de la U.D. S'Arenal, Rafel Gómez.

Futbol.— HOMENATGE POPULAR A ANTONI ROSES MONTIS.

La directiva del U.D. Arenal, lliurà a Antoni Roses Montis, d'una preciosa placa amb dedicatòria, com a testimoni de gratitud per la col·laboració donada al llarg de setze anys, cedint desinteressadament els terrenys on s'ubica l'actual "Camp Roses", a Son Verí, al final del carrer Sant Bartomeu.

En el centre del rectangle, abans de començar uns dels partits de Preferent, el president del club, Antoni Gómez Hinojosa, lliurà en presència dels capitans de l'Arenal i Santa Ponsa, àrbitre Jaume Ripoll, ex-president, Gabriel Amengual i el públic assistent premià l'acte amb fortes bamballetes. Antoni Roses, visiblement emocionat, feu també el xut d'honor.

Enhorabona.

IMMIGRANT!
ELS TEUS FILLS SON MALLORQUINS
EXIGEIX ESCOLA EN CATALÀ

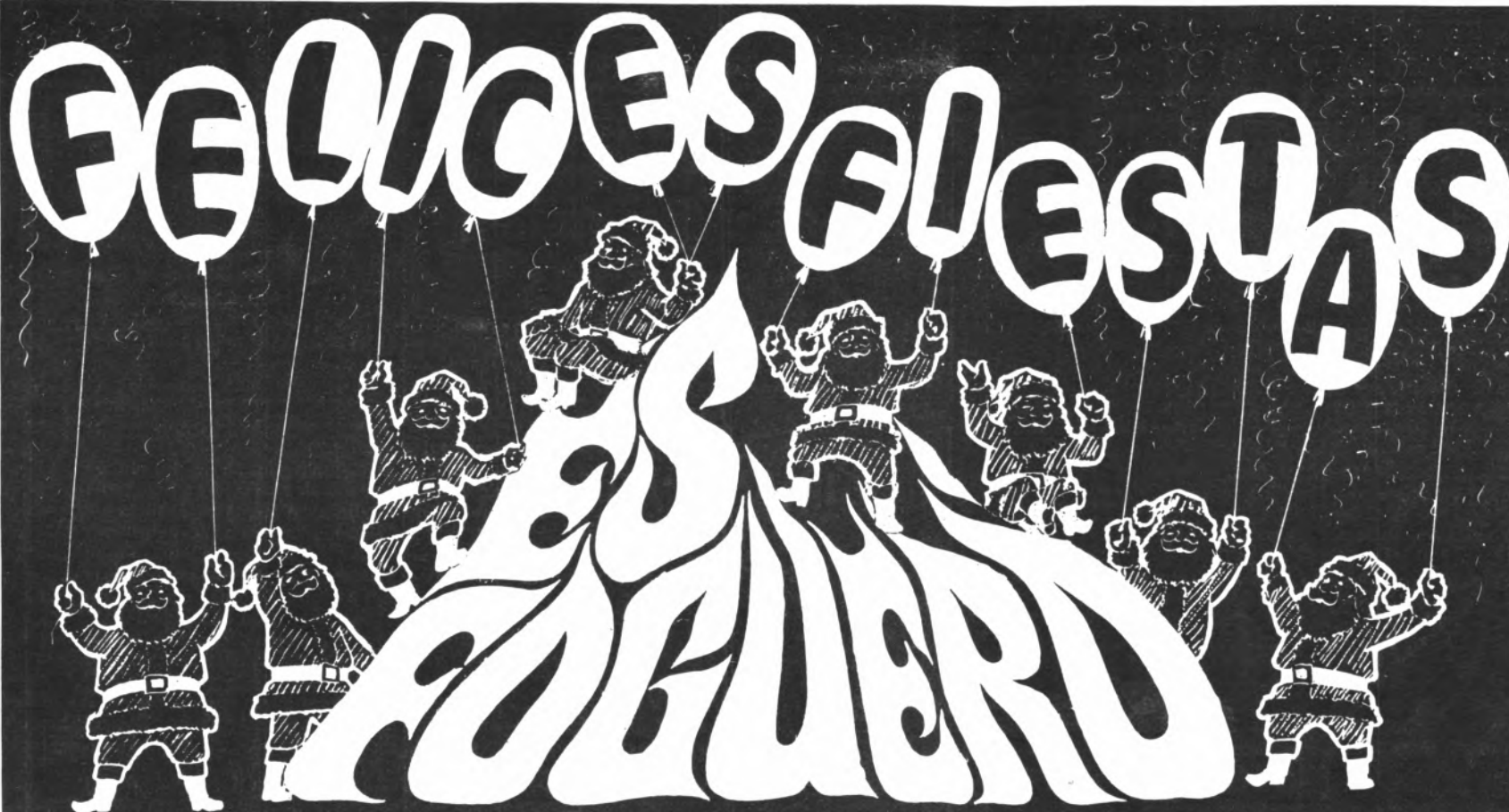
ASSEGURANCES MARE NOSTRUM, AGENCIA A CA'N PASTILLA, PLATJA DE PALMA I S'ARENAL

Tota classe d'assegurances. Tramitació de sinistres. Qualsevol gestió d'assegurances. Pressupostos gratuïts sense compromís. Estam a la seva disposició. No té vostè necessitat d'anar a Palma. Basta que ens consulti. Al seu servi.

Platja de Palma
Carrer Marbella, 39-1.o - Edifici Hotelers.
(Al costat de Comissaria) - Tels. 267654-267658.

S'Arenal
Plaça Major, 1 (Plaça del mercat) -
(Al costat d'Españel) - Tel. 265374.

Ca'n Pastilla
Avinguda Bartomeu Riutort - (Davant Balneari núm. 1)
Agència viatges Españel - Tels. 268662-268100.

RESTAURANTE - ESPECTACULO

Mallorca

TELS.: 26.27.45 - 26.73.51 - 26.43.50

PARA SUS CELEBRACIONES - CENAS DE EMPRESA O SIMPLEMENTE PARA ESTAS FIESTAS.

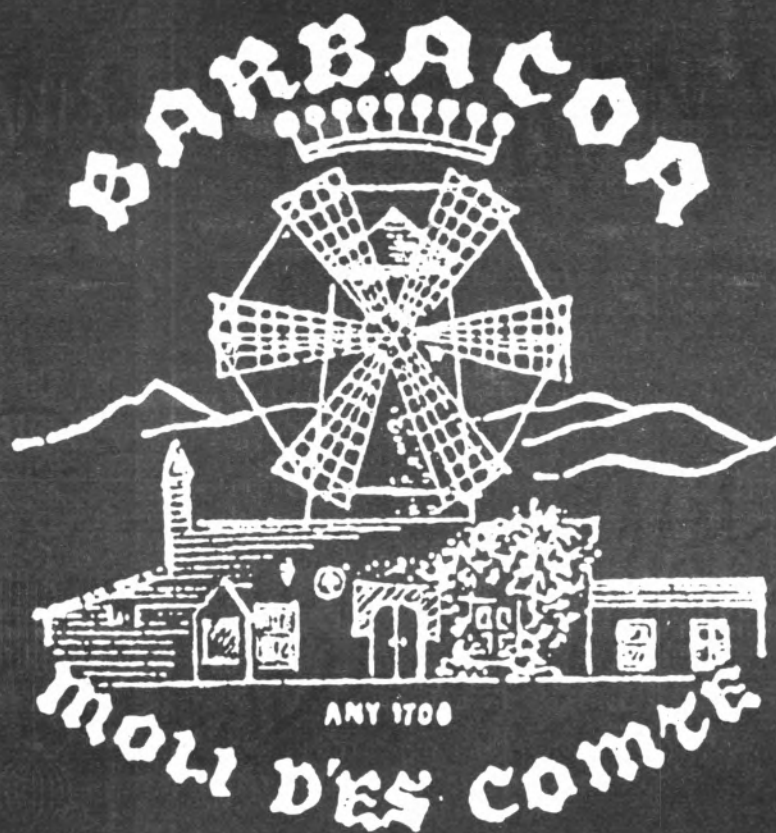
HAGA SUS RESERVAS CON TIEMPO

Atentamente: *J. Casas*

MUSICA EN VIVO

Tels.: 28 32 54 - 28 36 16
Gomila Park - Palma de Mallorca

C/. MOLI D'ES COMTE
ESTABLIMENTS
TELF.: 25.65.80

Picadís d'espines

Biel Florit d'es Coll d'En Rabassa

Es molt més mal de fer el comandar que el creure, diuen. Idò no sé a qué vé tanta comandera, cent llamps...!

Sempre és molt de temps. Alerta a les promeses!

Es ser valent, no és cercar el perill: és enfrontar-se a ell amb decisió, quan es presenta.

Aquell home que comandava va dir: això costa molts doblers i serveix per poca cosa. En realitat pensava: aquí no hi ha res a pessigar, no importa es faça.

Si avui fins i tot les persones "grufen", què han de fer els porcs...!, em digué un capellà, un dia. Tenia raó.

Una planxa històrica

Pere Calders

Com ja era de témer, sentirem a parlar molt del *Descubrimiento*, ens hem de preparar per a dosis enormes de navegació d'altura i de mística civilitzadora. En aquestes circumstàncies és lícit —gairebé obligat— que cadascú hi porti experiències que puguin ajudar a situar les coses, si és que encara hi som a temps.

Per tant, demano la paraula. He passat gairebé un quart de segle en un anomenat Nou Món que, si bé es mira, és pràcticament tan vell com l'altre. Per a una vida humana, un quart de segle són molts anys, n'hi ha per a aprendre moltes lliçons, per mica de bona voluntat que s'hi posi. Jo vaig provar d'aprendre'n algunes, i tant de bo que ho hagués aconseguit. En una etapa de la meua estada transatlàntica, vaig fer amistat amb un dibuixant mexicà que tenia antigues arrels racials. En venia de família, a través de generacions senceres. Un dia, en una conversa entre ell i jo, va sorgir el grandios tema del *Descubrimiento*. I el meu amic mexicà em digué: «Mira: a nosaltres no ens van descobrir. La veritat és que ens van atrapar per sorpresa. I el bo del cas és que fou una sorpresa mútua, perquè els europeus es pensaven que havien arribat a

l'Índia i nosaltres vam creure que es realitzava la llegenda d'uns homes-déu blancs que ens vindrien per mar i als quals no haviem d'oposar resistència. Ens vam ben lluir! Cristòfor Colom va morir convençut que havia arribat a l'Àsia per un camí d'esquiltllèvit i de resultes d'aquesta errada convicció ens va batejar d'indis, pels segles dels segles. Tot s'ho van fer ells, els nouvinguts, fins i tot el nom del nostre continent. Se'n diu Amèrica perquè un altre il·luminat que també tenia l'obsessió d'un fàcil camí de les espècies, l'Amerigo Vesputci, en plantar els peus aquí va creure igualment que els plantava a l'Índia. Se'ns qualifica d'indis i d'americans en virtut de la suficiència occidental. Però què passa amb la nostra veu?».

S'ha d'entendre que he fet un resum de diverses converses. Però cal reconèixer que el meu amic mexicà exposava unes raons d'aquelles que fan ajupir el cap, per mica de pell blanca que es tingui. De debò que, vist de prop, no n'hi ha per sentir-se'n orgullós. Més aviat inclina a presentar excuses.

En tot cas, em sembla excessiu que a l'hora de celebrar descobertes amb trampa, es pretengui mobilitzar l'entusiasme dels històricament perjudicats. M'atreviria a dir que encara no han reaccionat ben bé davant les ofenses rebudes, i que mentre esperem que ho facin el que ens cal és una gran discreció.

Com a nota al marge (una mena de vinyeta a la ploma), m'atreviré a recordar una coneguda anècdota d'Agustín de Foxà. Dins el primer quart del present segle, el van convidar a donar unes conferències en un país d'Amèrica i l'home estava il·lusionadíssim. No coneixia allò que se'n diu el Nou Continent i se'n hi va anar amb una exultació desbordant. Al cap d'uns quants dies —o poques setmanes—, els mateixos amics que el van anar a acomiadar, l'esperaven en la cerimònia del retorn. I resulta que l'intel·lectual conferenciant tenia un rostre seriós, molt diferent del de l'anada. Un amic va preguntar-li: «Què t'ha semblat, Amèrica?» I Agustín de Foxà respongué: «Doncs, que Cristòfor Colom era un perdulari...» L'amic es va fer creus de la resposta i volgué saber per què ho deia. «Perquè quan algú descobreix una cosa així, si és un cavaller s'ho calla», va contestar-li amb contundència l'il·lustre retornat.

Procurau llaurar dret

Ja gent ne va fer poc cas d'aquests concerts celebrats que dins Palma s'han donats amb ses orquestes de Jaz. Ha resultat un fracàs, se pot dir, molt contundent; no han brillat cap moment i es públic han engorbat.

Aquesta música que feren va esser de poc esperit no tenia cap sentit, aplaudiments no tengueren; però molta de renou feren amb sa amplificació, poc públic al seu rodó perquè ningú convenceren.

Se pot dir presa de pèl que on es públic varen dar, es fet se va comentar a dins Palma a tot arreu. que tans de millions les daren; molt satisfets se n'anaren; digueren prest tornarem.

Aquesta organització que en sos concertava pensar cap duro varen posar de dins es seu butxacó; los va anar a seu favor, el vent los vengué de popa, los quedà per menjar coca i un dinar de bon senyor.

Els treballs estudiats i gastar en lo oportú avui no ho dubta ningú que hi ha grans necessitats. Fer finques pels jubilats que sa suor derramaren i amb seu esforç aixecaren els pobles i les ciutats.

21-11-1986

Clement Garau i Salvà, de Lluçmajor

DESITJA BONES FESTES A TOTS ELS CLIENTS I AMICS

PASSEIG CA'N CAIMARI, 10 - TELEFON 26 53 04
CARRER DEL CARDENAL ROSSELL, 96 - TELEFON: 26 03 19
COLL D'EN RABASSA

Alevins de Cristal.leria S'Arenal. Juguen en Es Fogueró.

Benjamins de Cristal.leria S'Arenal. Juguen en Es Fogueró d'En Pep Cases.

Benjamins de l'equip parroquial d'es Coll d'En Rabassa.

Alevins del Son Ferriol. Juguen federats i fan bon paper.

Equip de fútbol sala d'Ascensors ASPE de S'Arenal. Juguen a l'UDIR de Son Sardina i ben classificats.

Infantils de Cristal.leria S'Arenal. Juguen En Es Fogueró.

Tossuderia i imaginació

Josep M. Espinàs - Avui

Es qui vam viure de prop la contínua lluita —petita però tossuda, i més que res imaginativa— dels escriptors, editors i cantants catalans contra la censura franquista, trobem natural que Manuel Fraga no hagi aconseguit el triomf polític que esperava. Va ser set anys, em sembla, ministre de *Información y Turismo*, o sigui, responsable de la censura contra la llibertat d'expressió. Massa identificat amb un règim per a convertir-se en capdavanter d'un altre. En el fons és aquest el seu problema, no pas que no hi hagi ciutadans de dreta.

Miquel Arimany, escriptor i editor, coneix molt bé la lluita que dèiem —i hem de ser justos: també contra els antecessors de Fraga responsables de la censura. Ordenant papers he trobat el seu informe sobre les peripècies d'edició de «El Pont», que volia ser una revista en català quan les revistes en català estaven prohibides. Se li va acudir de presentar el contingut no en forma externa de revista sinó de llibre. No va posar el nom de la revista al capdamunt, sinó en un raonament a baix, com si fos el nom d'una col·lecció de llibres. I presentava els originals a censura de la manera més homogènia, com són els originals d'un llibre. Quan els autors li enviaven els textos, doncs —escrits, és clar, en màquines diferents, i amb diverses distribucions de blancs—, es prenia la feina de d'escrivir-los tots a màquina de nou, tots amb el mateix tipus de paper, els mateixos marges, etc., de manera que fes la impressió que allò que es presentava a censura era un llibre. L'astúcia i la paciència d'Arimany són un exemple realment explicatiu de com actuaven els resistent d'aquella època. No es tracta de detallar aquí tots els problemes que va haver de

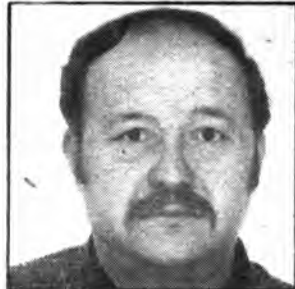
superar.

Només recordo que quan la llei Fraga exigí als editors de revistes unes normes que Arimany no complia, i la policia va començar a casa seva a retirar-li «El Pont», ell va al·legar que no era una revista perquè les revistes surten amb regularitat, i «El Pont» no ho feia. I mostrà a la policia les targetes de censura que demostraven que d'un número a l'altre havien passat tres setmanes, d'aquell al següent dos mesos...

Astúcia, tossuderia, imaginació, he dit abans. En Lluís Llach, en la *Història de les seves cançons*, explica que la censura no autoritzava la cançó que s'havia de dir «Impotència en la por» perquè no acceptava aquesta última paraula. Núria Batalla, representant d'en Llach, s'havia inventat una variant del títol, «Cuando el temor...», però li van telefonar i li van dir: «Señorita, que por quiere decir miedo! Y ha de saber, señorita, que en España no hay miedo». Un dia que es queixaven i no sabien com resoldre el problema, un capellà els va suggerir: «¿Per què no ho dieu en llatí? Més o menys seria *Debilitas formidinis*». Van deixar la lletra absolutament igual —on sortia també «por»—, però van canviar el títol, i la cançó va passar.

De tota manera, potser la informació més curiosa que proporciona aquest llibre d'en Llach és que, un cop mort en Franco, la censura va desaparèixer administrativament, però fins el 1978 el Govern Civil no autoritzava el recital si no es presentava un permís amb el segell de censura. Un dia, cansats de l'entrebanc, en Llach i la seva gent van fer una cosa extraordinària: van falsificar l'antic segell de censura i el van anar posant als papers. Naturalment, «aproven» totes les cançons...

El passat dia 3 de desembre va morir a S'Arenal en Modesto Curiel Lara. Modesto va néixer a Sevilla ara fa 53 anys, va fer feina de sabater fins que se va casar llavors va emigrar a Barcelona on va fer feina al ram del tèxtil fins que va venir a S'Arenal on va fer feina de conserge a l'hotel Badia de Palma i a l'hotel Son Rico. Era soci de la Germandat de Donants de Sang i per supo-

sat, subscriptor de S'ARENAL DE MALLORCA. A la seva vidua i als seus tres fills, la nostra condolència.

ENTRE DOS MONS

Llengua i cultura

La personalitat de cada poble —poble en sentit ample— queda determinada per un conjunt de factors que s'anomena cultura. La cultura ho engloba tot: manera d'ésser i de pensar, costums, art, música, llengua, etc.

El nostre temps es caracteritza per un doble fenomen cultural: per una part una progressiva internacionalització de la cultura, motivada per la rapidesa dels mitjans de comunicació. Comencem a ser ciutadans de tot el món.

Per altra part, l'altre fenomen, que a primer cop de vista pot semblar contradictori, és la defensa dels particularismes. Cada poble, avui com mai, reclama conservar la seva identitat i la seva pròpia personalitat.

Hi va haver un temps en què semblava que per obrir-nos als altres havíem de renunciar a les nostres coses. Però avui en dia comencem a estar convençuts de la idea contrària, és a dir que la universalitat no es

construeix damunt les ruïnes dels particularismes, sinó ben a l'enrevés, que es precisament amb els particularismes com es pot construir la universalitat, de la mateixa manera que per a construir un edifici no es fonen tots els materials sinó que es combinen harmònicament.

La llengua pròpia no és solament un vehicle d'exteriorització dels pensaments com ho poden ésser les altres llengües apreses posteriorment. La llengua materna, amb les paraules que encaixen amb la idea, amb la forma peculiar de construir cada frase, amb les expressions i proverbis propis, amb la fonètica característica, forma part de la mateixa ànima de la persona que la parla.

I quan per les circumstàncies de la vida hem d'anar a conviure amb altres pobles que parlen una altra llengua, ningú ens pot exigir que renunciem a la nostra, que això seria despersonalitzar-nos, però per imperatius de respecte i de convivència, i més encara si ens hem proposat fixar-hi la residència, no solament ens hem d'esforçar per comprendre-la sinó també per parlar-la, perquè és l'única manera d'arribar a entendre l'ànima del poble i d'arribar a fer poble amb el poble.

Les llengües són mètodes de comunicació, però la llengua materna és molt més que això perquè pertany a l'ànima irrenunciable de la cultura d'un poble.

SEBASTIA SALOM

Durant molts d'anys la nostra llengua, sa nostra "llengü" que deim en bon mallorquí, ha estat subjecta a tota mena de restriccions moltes de les quals perduren per inèrcia ja que nosaltres mateixos no fem res per la recuperació en tots els sentits. És veritat que després de la guerra civil s'establiren a les illes moltes persones desconexedores tan sols que aquí parlàssim diferent d'ells. Els mallorquins forem molt deficients amb els nous arribats fins al punt d'adaptar moltes de les seves paraules en detriment del nostre propi lèxic. Ara, que hi comença ha haver consciència de la necessitat de tornar les coses al seu punt ens trobam en serioses dificultats. Totes les llengües parlades tenen tendència a la vulgarització fins el punt d'arribar a la desaparició com a tals. Històricament és sabut que del llatí clàssic no queden més que els testimonis escrits i el mateix podriem dir de moltes altres llengües. Per això generalment els escriptors s'esforçen en expressar-se dins les regles ortodoxes. Imaginau-vos el que quedaria del castellà si cada país d'aquesta parla haguera pres pel seu vent. Si acceptam aquesta positura del castellà, perquè hem de crear dificultats a la normalització de la nostra llengua? Creis-me que és una qüestió de sentit comú.

SA GLOSA D'EN PERE-GIL

SA VERITAT

Per trobar sa veritat no basta un fanalet.

Passareu per lloc estret sense haver es resultat.

Com que hi ha molts de parers sa veritat és més d'una.

Es darrer que dirà "pruna" pareixerà es més entés.

Ja ho diu En Joan de ses Maduixes:

"Perdràs tota sa raó si li afluixes"

L'església d'Es Pilarí, llesta per a la benedicció episcopal

Com ja adelantàrem en números passats a propòsit de l'àmplia reforma que li han fet a l'església d'Es Pilarí, valorada en més de nou milions de pessetes, tot està ja a punt per a la benedicció oficial que farà, Deo volente, el senyor Bisbe de Mallorca, D. Teodor Ubeda i Gramaje, el pròxim 21 d'aquest mes.

Es per això que ens ha paregut oportú el fer una xerradeta amb el pare Joan OLIVER, T.O. R., franciscà de La Porciúncula, actual rector d'Es Pilarí i autèntic promotor, iniciador i alma-mater de les obres esmentades de la parroquia.

En mig de tantes feines i mal-de-caps, de nervis i manca de temps, aquestes són les paraules que li hem pogut treure:

—Ja podem donar per acabades les feines de reforma de l'església d'Es Pilarí?

—Sí, en el que respecta

al treball de picapedrer i de fuster; però manquen encara detalls de pintura, d'il·luminació i d'estètica que esperam estaran llests per el 21 dels corrents, dia en que el senyor Bisbe farà la Benedicció Oficial de la "nova" església.

—Aquest 21 de desembre?

—Sí; a les 12 del matí. Tots hi sou convidats.

—En línies generals, en què ha consistit aquesta reforma?

—Cimentació, elevació de columnes i un nou pis a cinc metres d'altura, originant dues dependències: l'església pròpiament dita i el saló parroquial, en el pis superior, damunt l'església.

—O sigui que, en paraules clares, podem dir que d'un sol lloc, gros i desproporcionat, amb problemes d'acústica i d'estètica, en tindrè dos, superposats, que, malgrat tot, mantenen el mateix espai i do-

nen utilitats múltiples, salvant sempre la primordial que és la dedicació religiosa o sacramental.

—Crec que l'església, així com ens queda, resulta més acollidora i funcional.

—Sense variar la capacitat d'espai per a la feligresia.

—Això mateix. I a més hem obtingut el saló parroquial per activitats socioculturals dels joves i de tota la parroquia en general.

—I el pressupost?

—No en xerem de pressuposts...! Xerrem d'ajuda que hem necessitat a mans plenes. I a propòsit, te diré que a tots aquells que l'hem demanada ens l'han donada o està promesa.

—Concretant, dins el capítol d'ajudes donades, a quí hem de citar?

—Al Bisbat, a la Província Religiosa de la T.O.R., i a tota la feligresia d'Es Pilarí.

—I dins el capítol d'ajudes promeses?

—A La Caixa d'Estalvis, SA NOSTRA, al Consell Insular i a la Comunitat Autònoma, esperant que aviat es puntualitzi la seva aportació tan necessària.

I deixam al pare Oliver ficat dins tantes i tantes feines del moment. Per a la col·locació de la pedra de l'altar major hi eren més de trenta homes, quant els joves de la comarca i del col·legi de La Porciúncula, que varen ésser

Mossèn Joan Oliver, rector d'Es Pilarí.

L'esport municipal a S'Arenal-Llucmajor

Des de fa anys, la zona arenalera, amb el seu fabulós creixement, sol·licita, necessita i mereix tenir uns terrenys de caràcter municipal on el jovent pugui practicar l'esport. Hi ha algunes instal·lacions de caràcter particular o municipal que són insuficients.

Ahí parlàvem àmpliament amb el tinent de batle llucmajorer, president de la Comissió Municipal de Cultura i Esports, Joan Puigserver Jaume, per tal que ens ampliàs detalls sobre la notícia que rebèrem en el sentit que en els terrenys de "Son Verí Nou" estan a punt de començar les obres del que haurà d'ésser el flamant recinte on s'instal·lin unes àmplies i adequades instal·lacions esportives de caràcter municipal.

El regidor llucmajorer ens ha mostrat la "Memò-

ria Descriptiva del Projecte d'Execució del Complex Esportiu Son Verí", en el qual hi ha detallat l'aplanament i el tancament dels terrenys escollits. Ocupen una superfície de 24 milions 350.000 metres quadrats, de forma semblant a un rectangle amb una prolongació llarga i estreta cap a l'Est, "presentant una topografia sense accidents notables". La inclinació dels terrenys es xifra en aproximadament dos metres d'un cantó a l'altre.

UBICACIO

Els terrenys estan situats entre el final de Son Verí fins a Son Verí Nou, i entre les urbanitzacions de la zona residencial i comercial, la carretera de Cala Blava fins arribar al carrer Recalde.

Són terrenys que pre-

cisament formen part del pla d'ordenació de la urbanització de Son Verí Nou. A més, l'ajuntament comprà unes quantes milers de metres quadrats més per completar els vint-i-quatre mil tres-cents cinquanta metres quadrats esmentats.

Pel que afecta al terme llucmajorer que inclou zona turística i costanera, hem de dir que la ubicació escollida ens sembla encertada. No queda lluny tot allò de l'actual "Camp Roses" del S'Arenal, apte no més per al futbol. Els nous terrenys esportius, estaran prop del nucli urbà així com de les urbanitzacions de Cala Blava, Les Palmeres, Bellavista, Badia Gran i Badia Cel, les quals podran aprofitar-se de les noves instal·lacions. Aquestes tardaran anys a acabar-se, creim, però que per a la pràctica del futbol, atletis-

me, petanca o futbollet possem per cas, es podrà disposar d'elles no massa tard. El tinent de batle, Puigserver, ens assenyala que S'Arenal mai s'havien tingut tantes possibilitats per a dur endavant un projecte d'aquest tipus en la seva totalitat. El pressupost inicial és prop dels vuitanta milions de pessetes, si bé les feines que ara s'estan fent (aplanament i tancament) només tenen un pressupost de tretze milions de pessetes, pel que fa a l'execució material de les obres.

Amb la primera fase quedara totalment nivellat el terreny i aquest serà tancat amb parets de formigó de poca alçada sobre els quals s'aixecarà la paret a base de pilars de formigó armat i marès.

S. Barceló

cridats, dirigits i, finalment, gratificats en Ca S'Arroser. Entre tots, és ver, però amb Joan Oliver al front, ha estat ideada i possible aquesta gran reforma de l'església d'Es Pilarí que ha estat transformada interiorment i feta molt més acollidora i funcional. Aquesta és, almanco, l'opinió del que ha vist, com reporter gràfic, tots els passos que s'hi han fet dia a dia i marès a marès.

—Dóna les gràcies a tots —m'ha dit en Joan

Oliver, ja de despedida—, també al periòdic de S'ARENAL DE MALLORCA, per l'atenció periodística que ens ha fet.

I això és el que feim, molt agraïts, cap a la Direcció del diari. I el dia de la inauguració, si Déu vol, també hi serem, com un servici més per als nostres lectors. No ho oblideu, amics: el pròxim 21, a les 12 del matí.

Adolf de Villaroya

Els productes artesans

L'etiquetatge en català: un fet cabdal

La utilització del català i la seva total normalització només seran reals quan ens deixem de sorprendre en veure un article de gran consum etiquetat en català. No és suficient parlar de torrons o escamarlans en comprar-los, sinó que és necessari que ho llegim en l'embolcall. Xarxa Cultural, de la mateixa manera que és capdavantera en la promoció de la cultura catalana, també ho és en la promoció del producte català i, per tant, etiquetat en català, i veu molt clar que la normalització lingüística no depèn tan sols de la qüestió pedagògica (l'ensenyament en català) o dels mitjans de comunicació, sinó que també depèn del consum i la manera de comercialitzar els productes davant la invasió de llengües estrangeres, ja sigui la de l'Estat espanyol ja sigui el francès o l'anglès.

Miquel Peiró ens explica que la defensa que es fa des de l'associació és la defensa de l'ús de la llengua en les etiquetes. L'etiqueta deixa de ser merament enunciativa i passa a ser un instrument més per a la difusió del català. Xarxa Cultural pensa que, en una nació sense Estat com és Catalunya, l'etiquetatge en la nostra llengua correspon al «*Made in...*» de la resta dels països. No tan sols els productes catalans han d'ésser produïts en el mateix territori català, sinó que a més a més han d'anar ratificats per la filosofia del mateix país.

A la vegada, diu Miquel Peiró, en defensar l'etiquetatge en català es fa un gran esforç per fer entrar en els circuits del gran consum productes

artesans. Aquests productes són, normalment, els que s'etiqueten en català. Les grans marques, si no reben pressió social, no canvien l'embolcall dels seus productes.

El suport a l'etiquetatge

L'entitat, fidel a la seva filosofia que el productor passa a ser català quan etiqueta en català, promou i difon tots aquells productes d'empreses que així ho entenen. D'aquesta manera, els adherents de l'associació reben, a més del catàleg del Club de Lectors, un catàleg d'artesanía catalana i un altre de productes gastronòmics etiquetats en català. Aquest darrer catàleg s'anomena «La Bona Taula». D'aquesta manera s'aconsegueix fer entrar a les cases l'etiquetatge en català. Els catàlegs de l'artesanía i la gastronomia han obert les portes de la cultura catalana a molts no catalanoparlants.

Xarxa es forma com a promotora d'aquest etiquetatge a través de diverses accions. S'intenta que els comercians catalans entenguin que l'etiquetatge no és cap enfrontament, sinó que és un reforçament del producte. En aquest sentit, explica Miquel Peiró, els productes etiquetats en català no tan sols compleixen una missió folklòrica, sinó també una funció de reforçament.

No es pot menysprear el producte i considerar-lo un objecte al marge de la cultura, ja que el producte és cultural i transmet cultura. Per això l'artesanía i els productes gastronòmics tenen un lloc molt important en els catàlegs. Els adherents, per la

seva col·laboració i la seva aportació econòmica, reben a canvi uns productes vius i reforcen amb les seves compres el mercat del producte català.

Miquel Peiró ens explica allò que s'ofereix als adherents: «En primer lloc servim llibres de noranta editorials catalanes mitjançant els nostres catàlegs. Uns catàlegs que surten tres vegades l'any, amb les novetats. Hi ha un servei importantíssim que consisteix a servir qualsevol llibre en català, encara que no hagi sortit als catàlegs, sempre que no estigui exhaurit. D'altra banda, servim discs de música clàssica i discs absolutament catalans. En el camp de la música, en col·laboració amb la Generalitat de Catalunya, som propulsors del llançament de vuit grups de rock en català».

La lluita pel català

Xarxa Cultural, mitjançant el seu catàleg d'artesanía, presenta tota mena de productes, des del vidre fins al ferro, i ofereix joguines en català de grans marques i de petits artesans. Miquel Peiró ens ha remarcat la dificultat de fer entendre als fabricants de joguines la necessitat d'utilitzar la nostra llengua, perquè comercialment podria ser interessant.

Gràcies al catàleg d'artesanía, que serveix de plataforma a tot d'artesans dels Països Catalans que s'han agrupat per subsistir, s'obren les portes perquè els ciutadans de Catalunya no catalanoparlants s'integrin com a adherents, ja que l'artesanía

Mostra de productes etiquetats en català

no té paraules i no es vehicula a través de la llengua. S'ha demostrat que després els no catalanoparlants s'integren en altres àmbits de la nostra cultura.

El representant de Xarxa Cultural fa esment de la lluita continuada que es duu a terme per assolir l'etiquetatge en català i convèncer els empresaris que aquest fet és comercial. Val a dir que grans marques de productes gastronòmics han canviat el seu etiquetatge a partir de la pressió de Xarxa. I recordem que a aquesta associació, la força li ve donada dels seus trenta mil adherents, que reben periòdicament uns catàlegs on se'ls ofereix els productes etiquetats en català. D'aquesta manera, els qui etiqueten en català i, per tant, produeixen productes catalans, i que potser no tenen una xarxa comercial que arribi arreu de la nostra nació, troben en els catàlegs de Xarxa el suport i la distribució que els calen.

D'altra banda, cal parlar de la pas-

sivitat del poble català, que no fa cap pressió per exigir el que li pertoca i prefereix comprar productes que surten a la televisió abans que productes de qualitat excel·lent i que fan ús de la seva catalanitat.

Miquel Peiró ens explica que Xarxa ha començat una acció extraordinària amb vista a la catalanització de les empreses d'alimentació més importants de Catalunya: cinquanta entitats fan arribar una carta cadascuna a les cinquanta empreses d'alimentació més importants que hi ha a Catalunya per tal que aquestes catalanitzin els seus productes alimentaris.

Ja hem vist la importància de l'acció de Xarxa Cultural i la seva filosofia que l'etiqueta d'un producte és important dins el procés de normalització de la nostra llengua. L'important és saber que la pressió quotidiana per a comprar productes catalans pot fer canviar la mentalitat d'algunes empreses.

L. S. F.

Salut: Càries

Alexandre Pizà - Es Saig

Es tracta d'una malaltia molt extesa entre els homes. En el nostre poble és molt freqüent entre gent major, però també ho és entre els nins, que precisament estan encara en edat de poder evitar les seves conseqüències.

Per entendre millor el procés de la malaltia convé tenir en compte els elements que formen les dents i queixals, tal veim en les figures que segueixen; en elles també s'hi pot veure l'acció de la càries:

1, esmalt; 2, dentina o marfil; 3, polpa dentària. a: començament de càries; b) càries desenrotllada.

La dent comprèn una part exterior o esmalt dentari, una de més interna dita dentina, que forma la part principal, i, a l'interior de tot, la polpa, on hi ha els vasos sanguinis i les fibres nervioses que són la part viva de la dent.

La càries es pot definir com el procés patològic que produeix la gradual desintegració i dissolució de l'esmalt i de la dentina de les dents, i que eventualment pot afectar a la polpa. Els teixits durs de la dent són destruïts. Es perden les sals minerals pròpies d'aquests teixits i segueix la dissolució dels seus elements orgànics.

Hi ha diverses teories (endògena, estructural i exògena) respecte de la càries, cap d'elles ben definida. El que sembla clar és que hi ha diversos factors que hi poden influir:

a) Una superfície anfractuosa o tortuosa de la dent i l'alteració de les cares dels espais interdental, que presenten uns llocs idonis per a que els aliments hi quedin estancants.

b) La microflora apropiada.

c) Un substrat adequat per a la microflora (aliments que continguin sucre i aliments enganxosos que perduren dins la boca).

FACTORS QUE PREDISPOSEN A LA CÀRIES:

- 1) Mineralització imperfecta de l'estructura de l'esmalt.
- 2) Alteració de la morfologia de la dent, amb fosses profundes.
- 3) Empastats imperfectes que afavoreixen l'estancament dels aliments.
- 4) Aparells protètics inadequats.
- 5) Formació de capes en la superfície de les dents, en els llocs de més difícil accés a l'acció del raspall («cepilló») i a l'autoneteja de la masticació.
- 6) Reducció de la secreció de saliva.
- 7) Alimentació inadequada (falta d'aliments naturals i aliments durs i fibrosos).
- 8) Consum excessiu d'hidrats de carboni, especialment monosacàrids (caramels i xocolata), els quals s'adhereixen fàcilment a la superfície dental.
- 9) Manca de neteja i descuit o negligència de la higiene de la boca.
- 10) Masticació insuficient.
- 11) Falta de punts de contacte interproximals.
- 12) Insuficiència del contingut de Fluor de l'aigua o de l'alimentació.
- 13) Excessiva prolongació d'una alimentació poc consistent durant la primera infància.

Per tot això, és molt important la profilaxi. I entre les mesures profilàctiques podem recordar les següents:

A) Evitar els aliments que contribueixen en major percentatge a la creació de la càries. Ja hem dit que sobretot són els que s'enganxen a la superfície dental: caramels, xocolata, suc de fruites, confitures, etc. En general, tots els aliments que continguin gran quantitat de sucre, perquè amb la saliva forma un xarop dens i concentrat que queda aferrat a les dents.

B) És important la constitució dels aliments, sempre tenint en compte que la masticació d'aliments fibrosos ajuda a mantenir neta la superfície dental.

C) Neteja de les dents immediatament després de les menjades.

D) Fregar bé les dents amb raspall i dentífric; és convenient ensenyar-ho als nins de 2-3 anys.

E) Neteja amb un fil de seda de les superfícies interproximals, és a dir, la separació entre les dents.

F) Prendre Fluor. Això es pot fer de diverses maneres:

- fluoritzant l'aigua.
- glopegant-ne.
- aplicant-lo directament.
- en comprimits.

L'aplicació es pot realitzar fins als 14 o 16 anys. Si ens descuidam en tot això, no queda més remei que acudir al dentista.

I no hem d'oblidar mai que la millor dentadura és la d'un mateix.